

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

FRITHIOF HELLBERG

GRUNDLAGD AV

IDUN

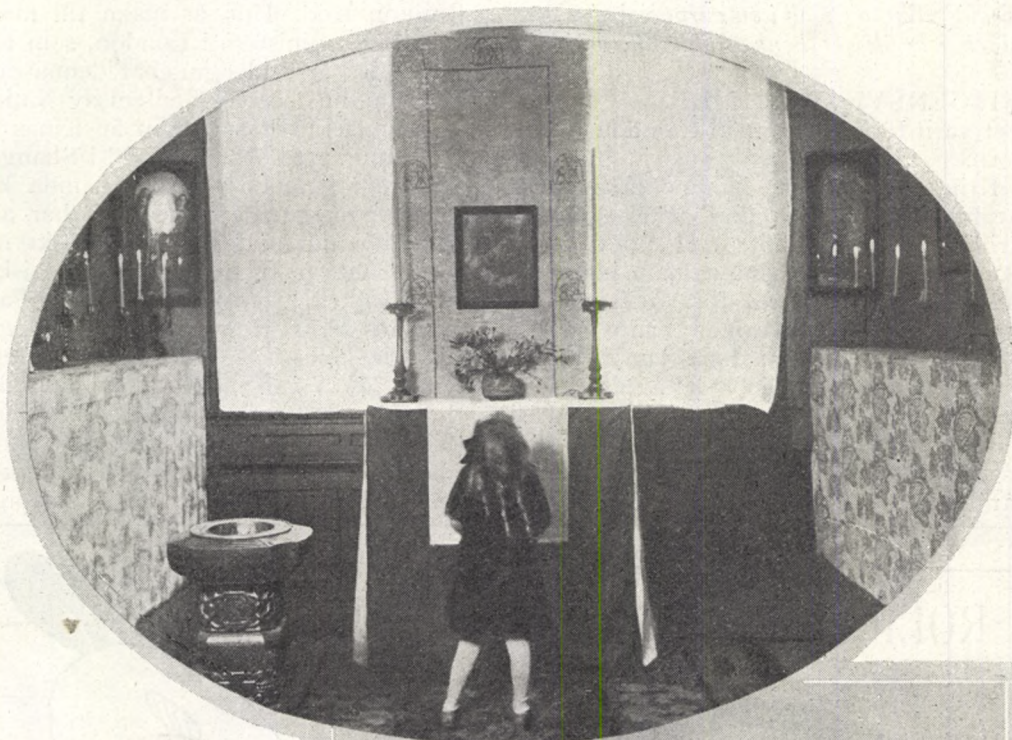
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 16 OKTOBER 1921

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTÖR:
EBBA THEORIN.

UTSTÄLLNINGSNUMMER

Iduns barnavårdsvecka blev en stor succès, och utställningen på Konstakademien var så gott som varje timme på dagen besökt till trängsel. Bilden här ovan till vänster visar en av veckans och utställningens "systrar" med sin skötdocka. Upptill till höger det stämningsfulla doprummet på utställningen; nertill en utställningsvå med levande dekoration. — Foto Holmén.

EN ÖSTERNS BLOMMA I GENÈVE

MRS WELLINGTON KOO — DEN KINESISKA DELEGATENS MAKAS

Mrs Wellington Koo i en europeisk dräkt, som dock icke döljer hennes blomlika böjlighet.

I GENÈVE HAR I DESSA DAGAR åter varit församlade män från alla världens hörn.

Kring dessa män har också blomstrat ett liv i en smula vederkvickelse och förströelse — för att inte tala om dans, och bland de dansanta nämner man ingen mindre än den man, som för närvarande har uppdraget att söka bringa hjälp i det döende Sovjetlandet, den långa, beniga Frithiof Nansen. En stor del av delegaterna ha nämligen fruar och döttrar med sig, sålunda bland annat delegaten för Siam, en furste, med tre döttrar, varav den äldsta var hans flitigt arbetande sekreterare. Det

Bland de intressanta exotiska kvinnor, som de svenska damer vilka voro med i Genève — fru Anna Branting m. fl. — träffade där nere, var mrs Koo den mest intagande. Fru Vera von Kræmer ger här en liten skildring av henne, delvis byggd på de svenska damernas personliga intryck.

är givet att man på lediga stunder alltså idkat något sällskapsliv. Hur pass sant eller enbart elakt det varit av en korrespondent att döpa Nationernas förbund till Nationernas societet får framtiden visa, då de personliga synpunkterna sjunkit undan. Men nog kan en mera objektiv samtid i alla händelser gå ut ifrån, att det inte i Genève dansats en bråkdel av vad som för oss gjort Wienkongressen berömd.

Dessa rader gälla emellertid en liten presentation för svenska damer av en kinesiska, som spelar en allt större roll i Europas diplomatvärld. Det är mrs Wellington Koo. Hon är maka till nuvarande kinesiska ministern i London, som vid blott trettioåttva års ålder innehar denna post. Mr Wellington Koo är medlem av Nationernas förbunds råd liksom han är Kinas delegat i församlingen. Han är född i Shanghai och har uppfostrats vid den berömda katolska missionsskolan därstädes och har alltså tidigt kommit under värsterländskt inflytande. Han var en av de fem kinesiska delegaterna vid fredskonferensen i Paris.

Hans hustru är yngsta dotter till en ofantligt rik kinesisk sockerkung, mr Oei Tiang Ham. Hon har väckt allmän uppmärksamhet för sin fragila, spensliga skönhet, som icke kommer till sin rätt på porträtten, där man heller icke kan röna intryck av den mattgula hyn och ögonens släpiga och

Samma dam, efter en målning, som framhäver hennes spröda skönhet.

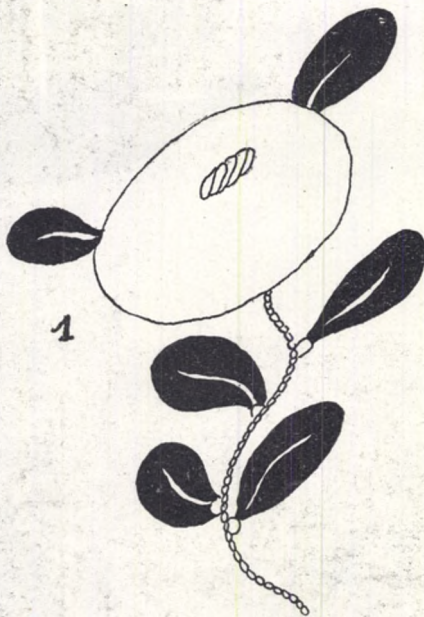
milda bruna glans. Alla de österländska damerna i den lyxvärld, som den diplomatiska ännu till största delen är, ha tjusat européerna genom sin behagfullhet och egendomliga, i verklig mening blomlika böjlighet, som främst beror på deras lemmars smala mjukhet, särskilt deras händer med de långa, fina fingrarna som äro produkter av generationers stilla passivitet. Mrs Wellington Koo är emellertid mer än österländskt mjuk, hon är en ofantligt vänlig och för vänlighet mottaglig ung kvinna, som ger de som träffat henne ett intryck av långt mer än nedärvd, finpolerad kultur. VERA VON KRÆMER.

ROLIGA BRODERIER

3

NUMRO ETT AV DE TRE RASKT TECKnade och lätt applicerade motiv vi här skänka våra läsarinor, kan användas som en liten färgrik dekoration på en annars slät barnklänning. Den placeras då uppe vid halsringningen, på ena sidan, icke mitt fram. Man ser ofta en sådan blomma på små franska vida kimonoklänningar, de göra allt annat garnityr överflödigt! Stjälken säs med stjälksöm, bladen och blomman appliceras eller helt enkelt klistras fast på klänningen. På blomman är sytt en liten

1

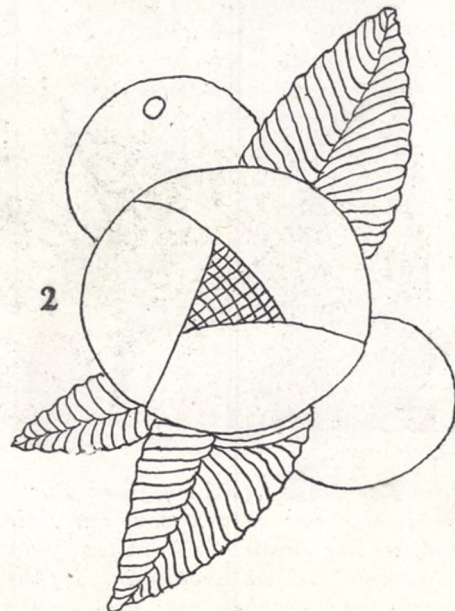
skuggning, den bör säs, innan man satt fast det hela på klänningen.

Numro två har kanske större användning, den är förtjusande som motiv till en gardin, då strödd över hela gardinen med jämna mellanrum och ej för tätt. I hörnen på en duk, i ena hörnet på en kudde låter den också väl användas sig. Man kan klippa mittblomman som en rundel och endast säs med stjälksöm de ränder, som markera blombladen. Att måla blomman går också an.

Den tredje figuren slutligen är en lustighet för

barnkammaren. Den kan klippas ut i svart papper och klistras på en lampskärm, den kan målas på barnkammarsstolarna och den kan utklippt i t. ex. rött eller mörkblått, fast bomullstyg klistras om en glad bård på gardinkappan till barnkammarfönstren. I ingendera fallen är det meningen att lägga ner något nämnvärt arbete på dessa tre motiv — de göra sig bäst genom sina enkla linjer och som en glad färglick.

FRU GROBELAAR.

2

IDOZAN
Skadar ej tänderna

ehuru samma innehåller 5 gånger så mycket järn som andra liknande järnmediciner. Ger **snabbaste och bästa resultat** därför billigt att använda. **Mycket välsmakande.** Fås å alla apotek såväl med som utan alkohol. Rådfråga läkare.

D Ä R S K O N K L Ä M M E R

OGENERADE FUNDERINGAR AV EN VISS ANLEDNING

ÅTERIGEN HAR DET HÄNT NÅGOT. Något förfärligt. Och var händer det något nu för tiden annat än på de bräder, som sägas föreställa världen? Chefen för landets främsta talscen har gått — en diktare har tröttnat på allt trams och gnat och efterträtts av en grosshandlare. Vad mera med det? Tiden löper vidare, och vi återgå till det politiska käbblet.

Jo, säger jag, stop tarry a little! Tidningar av alla färger ha kommenterat händelsen och, under personliga vördnadsbetygelser för den fallnes redbarhet och fina smak, uttalat: Gudskelov att han gick — nu är ett ohållbart system gravlagt, och vi förbida något annat. Det första är förgånget. Si allting skall nytt varda. Måne det tusenåriga riket?

Så har man sagt. Men sedan blev det mycket, mycket tyst. Ingen har kunnat säga, var skon klämmer. Men jag vet det, och jag känner, att jag kvävs, om jag inte får säga min mening, som i korthet är: Dramatens chef har stupat på sina egna gärningar. Det är rätt åt honom!

Vad har denna vita marmorteater egentligen för skådespelare? Naturligtvis de yppersta. Personne, Envall, Brovallius, Örtengren, fröken Åhlander — det är den gamla stamtruppen, idel första rangs och därtill av dessa konstens livegna, som sätta en ära i att stanna vid den teater, åt vilken de vikt sina liv och vars ära är deras ära. Behövas flera namn? Om jag nämner fru Zanderholm, fru Hedberg, fröken Wessel, hrr Olsson, Nilsson, bröderna Molander, Svennberg och Winnerstrand, så är det bara ett grepp i högen, och jag vill inte begå någon orättvisa.

Men vad är nu detta för en trupp? För det första en rad herrar och damer, som

stanna på sin post och inte ställa till med några mer eller mindre dramatiska uppsägningsskandaler! De ha den allra största högaktning för sin chef — säga de till intervjuaren — varför skola de då krångla? Men det är just det de skola, om teatern skall bära sig. Ingen människa går på teatern för att se Aladdin, Mäster Olof och Kung Lear. Nej vår själs trängtan står till divan Dnochden, som skilde sig för tredje gången från publikfavoriten Såochså, och det säges att o. s. v.

Men vad vet man egentligen om dessa genomhyggliga damer och herrar, som nära nog blivit byråkrater i en kunglig institution? Platt ingenting. Man säger på sin höjd Bror Olsson och Ivar Nilsson, men sen är det stopp med förtroligheten. Herr Örtengren, hr Brovallius, hr Personne, hr Envall, fröken Åhlander — nej ni hör ju, hur mördande ledsamt det låter. Är det någon, som vet, var hr Svennberg metar sina abborrar om sommaren? Har någon läst en intervju med hr Envall? Finns det en stockholmare, som vänder sig på gatan efter hr Brovallius? Naturligtvis inte, därför att ingen vet, hur han ser ut i civila livet. Och den viktigaste frågan av alla: kan någon lägga tu fingrar på bibeln och bedyra, att fröken Wessel föredrager gobe-längsöm framför kråkspark på sina förtjusande dessous'er?

Men en dylik trupp, som endast ägnar sig åt sitt kall, är ju omöjlig för denna världen. Nej, tacka vet jag de verkliga favoriterna, som vi alla äro bröder och systrar med: Palle och Pauline, Gösta och Karin, Axel och Naima, Tollie, Nickan, Sickan, Gojan, Gucken och Docky. Så skall det låta! Vi veta allt om dem. Vi ha fotograferat dem i deras badvikar, över-

rasket dem vid favoriträtten eller böjda över ett kapitel i Heliga skrift. Vi ha sett deras profiler på tvål- och parfymannonser, på avmagringspiller och liktornsplåster. Men fru Zanderholm eller fröken Jessie Wessel på tandpastetuber — omöjliga tanke!

Nej, Tor Hedberg har varit för stor skald för att beakta det ena och nödvändiga för en teaterchef, och det blev hans olycka. Men det allra värsta är, att han aldrig insett S ä n g e n s konstnärliga betydelse. Jag erinrar mig i en hast endast två sångar från den hedbergska æran. Den ena var en paradsång, som man visserligen inte såg, men vari det dog en stor diktare. I den andra kämpade prästen Sängs hustru med plågorna. Kan man nu tänka sig ett beklagligare missförstånd av den dramatiska sångens idé! Båda sångarna förorsakade också den vita teatern vackra förluster.

Nej, diktare borde aldrig vara teaterledare. De förstå bara en sak: att söka sig fram till den stora diktens rena källsprång. De vilja uppfostra publiken. Har man hört på maken till närgångenhet! Vi vilja icke uppfostras. Vi ge så många som flyger och far i hrr Sofokles och Molière, Ibsen och Strindberg. Men om Tollie spelar Ofelia och Gösta axlar konung Oidipus' blodiga toga, då skola vi infinna oss och stödja den dramatiska konsten.

Vem var för resten den där Sofokles och den där Shakspeare? Författare, som inte samla en hundradel av den publik, som tränges kring Vesterviks-Vicke och Fredrikshov-Figge, måste vara suspekta individer. Tänk på det, du nye direktör, som skall ta upp Tor Hedbergs fallna mantel! Nu har jag sagt dig, var skon klämmer.

DEN INBITNE.

BARNET I SIFFROR

I DAGSPRESSENS REDOGÖRELSE FÖR Iduns barnavårdsutställning har det också nämnts, att man till och med lyckats göra statistiken på utställningen rolig. I samma ögonblick man trätt in i utställningslokalen, så ropa också mot en visserligen inte stenarna, men väl siffrorna.

Det är säkert inte bara mödrarna, som stanna inför några stora planscher, om vilka de här återgivna förminskningarna ge en endast ofullständig föreställning och som tala om för oss vad "normalbarnet"

vid en viss ålder kan och inte kan. Lyckligtvis skulle ingen statistiker i världen kunna nedskriiva alla de förtjusande små yttranden, som var och en mor vet att bara hennes egen lille telning skulle kunna fälla och som naturligtvis vida höja honom över varje annat "normalbarn".

Men ett sorgligt kapitel berörs så i olycksfallssta-

NORMALBARNET VID 2 ÅR

LÄNGD 83 cm.
VIKT 13 kg. (KNAPPT).
ALLA TJUGU TÄNDERNA.
KAN GÅ ÄVEN UTMOMHUS OCH MED STÖD UPP- OCH NEDFÖR EN TRAPPA.
ÄTER SJÄLV MERA LÄTTHANTERLIG MAT.
HAR ETT ORDFÖRRÄD PÅ ETT PAR HUNDRA ORD, MEN BILDAR INGA SATSER.
FÖRSTÅR ATT FULLGÖRA ETT LITET UPDRAG.
ATT MÄTA ELLER LÄGGA TILLBAKA EN SAK.
HAR MINNE FÖR HÄNDELSE SOM INTRÄFFAT FÖR ETT PAR VECKOR SEDAN.
KÄNNER IGEN EN PERSON PÅ FOTOGRAFI.
KAN VISA PÅ ÖGON, NÄSA, MUN.
LEKAR: HUVUDSÄKLIGEN HÄRMNING AV DE VUXNAS SYSSELSÄTTNINGAR.

NORMALBARNET VID 7 ÅR

LÄNGD: GOSSE 116 cm., FLICKA 114 cm.
VIKT: " 20½ kg., " 19½ kg.
LUCKOR I TANDGÅRDEN MITT FRAM.
KAN RÄKNA TILL TIO.
KÄNNER TILL MYNTSORTERNA.
KAN BENÄMNA FÄRGERNA RÖTT, GRÖNT, GULT, BLÅTT MEN MERA SÄLLAN NYANSER.
HAR BEGREPP OM HÖGER OCH VÄNSTER.
KAN VECKODAGARNA (INTE ALLTID I ORDNING).
ÅRSTIDERNA MEN MYCKET SÄLLAN MÅNADERNA.
KAN KLÄDA SIG SJÄLV OCH BÖR KUNNA KNUTA EN KNUT.
KAN GÅ ETT ÄRENDE OCH KÖPA NÅGOT.
KAN SLÅ EN KULLERBYTTA.

NORMALBARNET VID 1 ÅR

LÄNGD 73 cm.
VIKT 10 kg.
TÄNDER: 8.
KAN STÅ LULL OCH RESA SIG.
SOVER 15 TIMMAR OM DYGNET.
STORA FONTANELLEN ÄNNU EJ FULLT INOPVÄXT.
SÄGER PAPPA, MAMMA OCH MÖJLIGEN NÅGOT ANNAT ENSTAKA ORD.
FÖRSTÅR ETT UTTRYCKSFULLT FÖRBUDE ELLER EN FÖREBRÄLSE.
KÄNNER IGEN BILDER I EN BOK OCH SINA NÄRMASTE EFTER NÅGON SKILSMÄSSA.
LEKAR: SÖNDERRIVNING OCH BORTKASTNING AV FÖREKÄL.

tistikern strax intill. Där få vi bl. a. veta, att under år 1919 föllo i Stockholm 6 barn ut genom fönstret och 17 från annan höjd, 4 drunknade, 4 blevo påkörda av spårvagn, 3 av hästakdon och 3 av bil. Och så strax intill en ännu kraftigare varning från "Brandskydd": om "resultatet av en 10-årigs cigarettökning" påminnes sålunda genom bilden från

Gamlebybranden 1920, varvid värden för 3 mill. kr. förstördes. I samma välordnade avdelning, som verkligen ger pedagogik till livs så att man minns den, erinras om att slarv med elden blir i Sverige skulden till i medeltal femtio människors död om året. Och vidare om att det genom eld förstöres för en mill. kr. värden i veckan.

Den mor, som drojt inför dessa varnande siffror, är säkert mycket mottaglig för några livförsäkringsbolags siffror strax intill. Ett av dessa bolag upplyser, att det år 1910 hade 33,000 barn försäkrade och år 1920 över dubbla antalet, eller 70,000. År 1910 hade det för dessa barn hopsparat 1½ mill. kr. och år 1920 6¼ mill. kr.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

FLICKAN SOM VILLE BLI EN PERSONLIGHET

RÅDHUSKLOCKAN SLÅR SEX, OCH när det sista slaget förklingat träder borgmästarn ut på trappan. Han är vitklädd, ingen annan man i staden är vitklädd, och han har panamahatt.

Borgmästarn går till rakstugan på andra sidan torget, över planteringen, och han ler litet grand, när han lyfter på hatten för mig. Jag tillbringar alla aftnar på en av sofforna i planteringen, och niger för borgmästarn när han går till rakningen. Det är dumt av mig att niga, när jag är en ung dam på sjutton år, och jag föresätter mig varje dag, att låta bli, men jag kan inte, jag överväldigas av vördnad när jag ser honom.

Jag älskar borgmästarn, jag ville vara sanden under hans skosulor eller bandet om hans panamahatt, eller åtminstone en av pojarna i simklubben, som han klappar på axeln när de utan att fastna summit igenom Lerfällaån.

Allt som händer i Lerfälla händer kring torget, det är som en borggård till huvudkvadraten. Där ligger det gamla rådhuset och stadshotellet som mamma arrenderar, och posten, banken, bokhandeln och rakstugan.

Rakstugan spelar en viss roll i min historia — det var där det började. Jag såg borgmästarn gå dit i sin vackra vita kostym, och redan innan han nådde dörren ställde de till med storstädning därinne. Fast det var lördagskväll och fullt med folk, betjänades borgmästarn först. Alla reste sig upp som om kungen kommit, Svenskt Skämtlyne, kom åkande ut genom fönstret, bokhandlar Årberg, som bara hunnit få ena kinden rakad, störtade ut och satte sig på bänken bredvid mig i planteringen för att vänta på sin tur, och över torget spred sig doften av ljuvliga salvor, som barberar Hasselkvist ljöt över borgmästarns hår.

Örberg uppvaktar mig lite grand, han har skänkt mig en bok av Ellinor Glyn som heter Katherines karriär.

Han talade med mig om Selma Lagerlöf och vad hon skulle kunna skriva vackert om Lerfälla. Ungherrarna i Lerfälla tala alltid med mig om Selma Lagerlöf, och med mamma om sprit, för vi har inga rättigheter.

Men jag lyssnade inte på honom, — han såg så komisk ut med sin intvålade kind, — förrän han började tala om borgmästarn.

— Det är löjligt av dom därinne att krusa så för borgmästarn, — på ryggen ä' di så lagom fina i mun, bå' på stämmor och ett som annat. Men när di ser en blir di mjuka. Ja, hon vet väl själv, fröken Anna-Lisa, så'na tråkigheter han ställer till me' —, som nu de' härmed konjaken hemma hos ert.

Ja, jag kände till det svalg som skilde råd- och stadshuset åt. — Svalg och dryckenskap, ha, ha, ha, skrattade herr Örberg.

Men jag hade höjt mig över Lerfällaskämtets nivå och försökte hinna borgmästarns.

Han är aktad i stan, men långt ifrån populär, snarare hatad. Det är det där med spriten — han har lagat så att stan blivit torrlagd och det blir dyrt för folk att ta all sprit från grannsta'n. Värst är det förstås för stackars mamma, hon har ju aldrig en lugn stund.

Så är det simidrotten, det är nymodigheter att något annat än grodor simmar i Lerfällaån, och kustboseder gillas inte av inlandsfolk.

Så tycker han om antikviteter och har flyttat ut den fina röda schaggmöbeln som var

rådstugans stolthet och ersatt den med en gammal ekmöbel som har stått i en sakristia nå'nstans.

Det är två egenheter till med borgmästarn, som gör Lerfälla förtret. Han kan fantfolket språk och har studerat det, och när det är zigenare i sta'n talar han med dem som han vore deras egen. Knallarnas språk kan han också — men han är aldrig ful i mun som Lerfällaborna, för det.

Det värsta av allt är ändå att han beundrar författaren August Strindberg. Det gör ingen annan i Lerfälla. Han ingick visst månggifte. När jag gick i skolan läste jag en av hans böcker som hette "Röda salongen", men den var hemskt tråkig.

Borgmästarn inte bara läser herr Strindberg, han samlar också allt vad han kan få tag i om honom och en gång har han hållit ett föredrag i föreläsningsföreningen, som hette: August Strindberg — en gigantisk diktargetalt. Men jag fick inte gå, mamma tyckte det var opassande, och så skulle jag vara hemma och varsko om det kom någon snokare.

Prosten var upprörd över föredraget efteråt, men han sa': man kan inte neka till att borgmästarn är en personlighet.

Och det är han. Ingen i Lerfälla liknar honom. Jag ville också bli en personlighet och tala med honom som en jämlike, om nykterhet, ja, det vet jag förstås inte mycket om, men om dryckenskap då, för det är ju jag specialist på.

Höstvers från hemåsen.

*Nu ständar lönnen skrudad i skar-
lakan,*

*lik en prelat i mässans helga stund,
och björkars guld i tysta månskens-
vakan*

*gör sällsamt skinande var höstens
lund.*

*Nu lingonglöden slocknat ut i skogen.
Och torparn utbytt lien emot plogen.*

*Inunder stugans ås stå svalbon tomma,
och kräftfångsts lustspel ha vi leds-
nat på.*

*Ringrosen orkar ännu käckt att
blomma,*

men daliorna dystert svarta stå.

*Nu tröskas rågen och nu ryskas linet,
och gluggar bommas till mot nordan-
vinet.*

*Kyrkklockan hörs så varligt mild i
stämman,*

*ett tröstrikt svar på all förgänglighet,
och torparn drömmer om ett him-
melskt hemman,*

*där torkan aldrig suger mager vret,
och regnet aldrig kommer säd att
ruttna,*

men alla äro mätta och besutna.

ELISABETH HÖGSTRÖM-LÖFBERG

Nu är jag bara fru Ågrens Anna-Lisa, som mammas gäster tycker är påpasslig och bra när hon vakar över aftontoddyn i trägårn, men som är som luft, kanske t. o. m. som dålig luft för borgmästarn.

Men jag skall bli en personlighet för borgmästarns skull. Aldrig mer vill jag ha blomliga voileklänningar med volanger, jag ska' ha hemslöjdstyg och hamrad silverbrosch, Lerfälla vapen, och snurror vid öronen. Det har de flesta kvinnliga personligheter jag sett, utom Selma Lagerlöf, men hon är ju litet till åren.

I Catherine's karriär, som jag fått av Örgren, (en engelsk bok kan man obesedd sätta i händerna på en ung flicka, säger han), är det en fattig flicka, som brinner av ärelystnad och begär att komma sig upp i världen. Hon är kär i en ung lord, men hon ger sig inte förrän hon fått den rikaste och älsta av dem allesammans.

En människa kan allt vad hon föresätter sig, om hon planlägger det förnuftigt, och genomför det utan att tveka.

Det tror jag.

Få nu se om Catherine kan lära mig någonting. Hon berättar för alla människor och vid alla tillfällen att hon nyss har badat, och det gör visst ett utomordentligt intryck på societeten i London och på lorderna.

I Lerfälla skulle det anses opassande.

Nej, jag skall läsa Strindberg, och andra stora författare, och jag skall lära mig allt vad jag får tag i om zigenare. Och jag skall lämna Lerfälla och resa till Stockholm och gå på seminarium och lära mig till personlighet.

*

Anna-Lisa Ågren har varit i Stockholm i ett par år och kommit igen så förändrad att sta'n knappast känner igen henne. Den blyga Anna-Lisa har blivit så lärd och tvärsäker att hon är en riktig prydnad för kalasen. I dag är det middag hos en av rådmännen och Anna-Lisa är med. För första gången skall hon träffa borgmästarn som jämlike. Han känner inte igen flickan från torget först i den unga damen — Anna-Lisa är litet nervös när de föreställas — detta är ju hennes verkliga examen — nu gäller det — och på hans lugna fråga hur det känns att vara hemma i Lerfälla igen kommer ett ordflöde, som dränker honom.

Hon analyserar Strindberg som författare och människa, hon redogör för knallarnas vandringar och talar om zigenarspråkets uppkomst. Hon redogör för nykterhetsfrågans ställning inom riksdagspartierna och håller ett varmt anförande om simidrottens välsignelse.

Hon är obstridligt en personlighet och Lerfälla står i häpen beundran.

Men borgmästarn ser trött ut, och stryker oupphörligt sin vita panna.

Han bryter tidigt upp.

*

Borgmästarn är ogift ännu. Han har skaffat sig rakhyvel, och går aldrig mera förbi Anna-Lisas soffa på väg till rakstugan vid torget.

Men Anna-Lisa har fått användning för sin personlighet ändå, hon har blivit en framstående pedagog, och det tros i Lerfälla att hon snart avancerar till seminariektör.

ELSA NYBLOM.

PÄLSVÄRK BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAT
HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT & FÄRGERI AB + GÖTEBORG

CRÈME DE CHOLEPALMINE

Antiseptiska hudmedel, säljes å apotek, av parfym-, speceri-, sybehörs- och färghandlare, perukmakare m. fl. i tuber å Kr. 1.50 och 80 öre

"HEMMET OCH VÄRLDEN"

UNDER SOMMAREN HAR ÄNNU ett av Tagores större och mera betydande arbeten utkommit på svenska. Det är boken »Hemmet och världen», översatt från engelskan av Hugo Hultenberg. På engelska heter arbetet »The home and the world», och överflyttningen från det bengaliska originalet till engelskan har granskats av författaren.

När Tagore skrivit denna bok, har jag icke lyckats konstatera. Det står ingenting därom, så vitt jag sett, i hans »Mina minnen», men denna självbiografi behandlar ju också egentligen hans ungdomsår och hans versifikatoriska alstring. Per Hallström ger heller inga upplysningar i sin essay över Tagore i »Levande dikt», den enda utförligare Tagorekritik vi hittills ha på svenska. Norstedts förlag, som nu skänkt den svenska publiken bortåt ett tjugotal Tagoreböcker, har icke meddelat något om den kronologiska ordningen i den indiske skaldens rika författarskap. Dock skulle det just beträffande »Hemmet och världen» vara särskilt intressant att erhålla en datering.

Att den nyöversatta boken är skriven före »Nationalismen», som talar om världskriget, är väl troligt, kanske den också är äldre än »Sadhana»? Men givetvis tillhör den Tagores fullmogna ålder, då han omsider vunnit ro i den livsåskådning, han tillkämpat sig.

»Hemmet och världen» behandlar det nationalistiska problemet, men inte i form av en politisk och filosofisk avhandling som boken »Nationalismen». »Hemmet och världen» är ett slags roman, originellt komponerad och mera rik på tankar och inre, psykologiskt motiverade iakttagelser än på yttre händelser, även om den ingalunda saknar all s. k. »spänning», en »tankenovell» — för att använda ett nytt, icke alldeles lyckligt men ändå i någon mån förklarande ord; jag hänvisar till Eva Årads nyutkomna bok »Tvärsnitt».

»Hemmet och världen» har tre huvudpersoner, mannen Nikhil, hans hustru Bimala och »vännen i familjen» Sandip, vilken — här som ofta annars — hotar att bli mannens rival. Bokens tolv kapitler äro skrivna i form av berättelser, ett slags dagboksbikter, av dessa tre människor. »Bimala berättar» — så lyda helt enkelt rubrikerna — i tjugotre avsnitt, Nikhil i sexton och Sandip i tio. Naturligtvis berättade de om flera än sig själva och varandra. Bimala har en svägerska, som spelar en viss roll, Nikhil har en vördnadsvärd lärare, som jämte honom själv är en förespråkare för författarens idéer, och Sandip har en lärjunge som hängivet och oegennyttigt förfäktar mästarens i grunden högst egennyttiga åskådning.

Sandips kapphäst är swadeshi. Svadecismen eller svarajrörelsen, som vi bruka säga, är det indiska reformprogram, som särskilt sedan 1905 utvecklats i Bengalen och predikar frigörelse från engelskt herravälde. Swadeshi vill indisk protektionism, strävar att utestänga utländska och särskilt engelska varor. Tagore är, som man vet, ingen vän av engelskt eller över huvud främmande förtryck över sitt land, men han blickar ut över alla nationalistiska gränser mot mänsklighetens och — inte

mindre — den individuella människans bästa. Han talar i »Nationalismen» hårda ord om västerlandet och dess moderna kultur. Östern åter har, säger han, »gått sin egen väg, skapat sig en kultur, som ej varit politisk, utan social, ej rovlysten och mekanisk utan andlig och grundad på mänsklighetens alla olikartade och djupare behov». Nationen är »den fruktansvärda dårskapen». Människans värld är en moralisk värld. Vi måste opponera mot de teorier om kampen för tillvaron som säga oss, att endast »de starkaste, de dugligaste» ha rätt att leva och överleva de »svaga» just därför att de inte ta någon hänsyn till andra. Vi måste sträva till harmoni med naturen, det måste bli fred mellan individen och den övriga skapelsen. Vi måste bli fria genom att se bort från egen nytta och egenkärlek.

Hur svår denna frihetskamp är, visar oss Tagore i »Hemmet och världen». Bimala är ingen ond natur, men hon faller genom sin obekantskap med världen utom hemmet för det ondas frestelser, eller är nära att falla. Hon snärjer in sig i Sandips garn, innan hos lyckas få syn på dess grova maskor. Och mannen Nikhil låter det ske, ty han vet, att det är fruktlöst att stå det onda emot hos en annan människa, om hon inte gör någonting själv för att ta lärdom och bättra sig. Var och

en får ändå stå till svars en gång för vad han gjort. Så få också nationerna.

— »Är inte alla länders historia», frågar man Nikhil, »det må vara Englands, Frankrikes, Tysklands eller Rysslands, historien om hur man stultit för sitt eget fosterlands skull?

— »De får stå till svars för dessa stöder», svarar Nikhil. »De gör det redan nu. Och deras historia är ännu inte slut.

— »I alla händelser», sade Sandip, »bör vi göra som de. Låt oss först fylla vårt lands skattkammare med stulet gods och sedan som alla andra länder taga århundradet på oss för att stå till svars för det, som vi måste. Men jag skulle vilja fråga, var i historien du finner, att de stått till svars för det?

— »När Rom stod till svars för sin synd, visste ingen det», svarade Nikhil. »Hela den tiden var det till synes ingen gräns för dess välstånd. Men ser du inte i alla fall hur det dignar under sina politiska bördor av lögn och förräderi?»

Det är Bimala, som berättat om samtalet. Sandip predikar »orättvisans höga lära». — »När en individ eller en nation blir oförmögen att begå orättvisor, sopas den bort och hamnar i världens skräplår». — »Människans mål är inte sanning utan framgång.» Medan Sandip söker det resultatet, som hör nutiden till, förklarar Nikhil: »det resultat jag söker, hör till alla tider». »Lyckan kommer till vår port», talar Nikhil, »och anmäler sig blott för att visa att vi inte har kraft att taga emot henne — att vi inte har hållit allt redo för att kunna bjuda henne in i vårt hus. — Gud har förmåga att giva den goda gåvan, men vi måste hava förmåga att ta emot den». Och hans lärare kompletterar: »Alla söker reformera något utanför sig själva. Men reformen är av nöden endast i ens egna begär, ingen annanstädes.» — »Jag skall säga dig, Nikhil, att människans historia måste uppbyggas genom förenade ansträngningar av alla världens raser, och därför är detta säljande av samvetet för politiska skäl, detta att man gör sitt fosterland till en fetisch, i sanning av ondo. Jag vet, att Europa i sitt hjärta inte vill gå med på detta, men det har ingen rätt att härutinnan vara vår läromästare. Människor som dö för sanningen blir odödliga, och om ett helt folk kan dö för sanningen, skall det också vinna odödlighet i mänsklighetens hävder. Må känslan för denna sanning bli verklig här i vårt Indien, där nu Satans hänskratt skallar mot skyn! Vilken fruktansvärd syndens farsot har icke förts hit till oss från främmande länder!»

Detta är äkta Tagoresk livssyn, som vi lärt känna i hans föregående böcker. Det är sådana idéer, han främst velat uttala i »Hemmet och världen». Bokens styrka ligger annars i hans tolkning av kvinnan Bimalas utveckling. Med ofta poetiskt vackra, fräska, klara ord gör han hennes själsstrider åskådliga för läsaren.

Språkets tonfall är melodiskt och lugnt även i den tydliga mycket omsorgsfulla översättningen —, men under orden märker man ofta ett lidelsefullt patos. Man kan väl anmärka, att alla tre berättarna i allmänhet tala ungefär samma språk, att det är Tagore själv, som för ordet överallt, men de handlande personerna äro dock med konstnärlig säkerhet tecknade som olika individer, karaktäristiken håller sig icke till ytan men går på djupet.

KNUT BARR.

Fr. von Essen död.

Mätt av år och ära, har f. riksmarskalken friherre Fredrik von Essen avlidit i sitt hem i Stockholm. Den 30 sistlidne juli hade han fyllt 90 år och då blivit varmt hyllad både av dem, som bevittnat vad han utträttat under sin krafts fulla dagar och av ett senare släktled, som med vördnad betraktade den ridderlige representanten för en äldre generation.

Fredrik von Essen, som i unga år blev ägare av Kafås och senare genom sitt gifte även av Vattholma bruk, började sin parlamentariska bana redan under ständsrepresentationens dagar. Under det nuvarande riksdagsskickets första tid gjorde han mycket för att utjämna de då särskilt starka motsatserna mellan land och stad och mellan kamrarna inbördes. Under sju år satt han som finansminister i det nya systemets första ministär. Därpå blev han — år 1894 — chef för hovstaterna, och det är särskilt som sådan det nu levande Stockholm minns honom. Den avlidne sörjes närmast av maka, född grevinna Brahe, och barn.

NERLIENS

KUNGL. HOVLEVERANTÖR
REGERINGSGATAN 33

Framkallar - Kopierar - Förstorar bäst

Bomullstygger - Möbiltyger - Gardiner

Vackra, starka, handvävda, ljus- och tvättäkta.
Prover sändas. Preciserat godhetsfullt vad Ni önskar.

Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

IDUNS FÖRSTA RUNDTURSDAG

IDUNS FÖRSTA RUNDTURSDAG gynnades av det vackraste väder, med strålande sol över gyllene lövmassor, och en god stund före den utsatta tiden började skaror av intresserade damer troppa in i den vita jättebyggnaden bakom Stadion. Allmänna Barnbördshusets auditorium är egentligen endast beräknat för fyrtio—femtio personer, men denna gång fick det ta emot över hundra ivriga åhörare.

Anstaltens överläkare professor Hjalmar Forssner hälsade de närvarande välkomna och började sitt fängslande föredrag med en översikt över barnbördshusets utveckling, som är nog så märklig. Allmänna B. B.'s historia daterar sig ända från 1776 då några »vältänkta borgare» i Stockholm donerade medel till ett kopphus, förenat med barnbördshus. Detta kopphus, som först låg vid nuvarande Strandvägen, fick efter ett tiotal år av Rikens Ständer — icke ett anslag men ett lån på 5,000 Riksdaler Banco och flyttade till den tomt, där Rosenbad nu ligger. Här öppnades 1775 det utvidgade barnbördshuset med plats för tio sängar. Barnaföderskorna fingo betala några ören om dagen för kost och logis, och i reglementet stod uttryckligen angivet den stränga hygieniska regeln, att blott en barnsängskvinna fick anbringas i var säng. Kronprins Karl Johan, som bland annat också hade hjärta för fattiga barnaföderskor, reformerade anstalten och gav den 20,000 Riksdaler Banco så att sängantalet kunde ökas till trettio. År 1852 blev en epok i anstaltens historia. Då fick institutionen av riksdagen 50,000 R. B., det enda anslag som tills dato kommit B. B. till del. Rosenbadstomten såldes, man flyttade in vid Hantverkargatan och stannade där ett sextio år, alltjämt under kamp med ekonomiska svårigheter. År 1891 framhöll direktionen för stat och riksdag nödvändigheten av anslag. Resultatet blev att riksdagen år 1909 beviljade medel, dock ej anslag men ett förlagslån att betalas då medlen det medgävo. Försäljningen av tomten vid Hantverkargatan förbättrade betydligt Allmänna B. B.'s finanser, och hoppet om en gynekologisk avdelning — en länge närd dröm — kan kanske snart förverkligas. Så mycket mer som riksdagen då den förra året avslog om anslag gav en anmaning att snart återkomma med kravet.

Så övergick talaren till en skildring av anstaltens verksamhet och gav därvid en hel del intressanta uppgifter. På sjuttiohundratalet var det mest ogifta kvinnor, som mottogs. Detta för att hindra dessa barnaföderskor att lägga foster på lönn, vilket brott då alltid straffades med — hushuggning. Kvinnorna behövde då ej uppge namn vid inträde på sjukhuset för att ej brännmärkas för sitt felsteg. Numera måste namn alltid uppges, och den förfrihet, en nyare tid haft med sig, gör att ingen ogift kvinna nu vägrar uppge namn. Procenten av gifta barnaföderskor på anstalten blir allt större. Ett faktum, som är både naturligt och glädjande, då man betänker storstadens bostadsnöd och inneboendesystem. Här får barnaföderskan åtminstone sju dagars lugn och frihet från hushållsbestyr, ibland mera.

Ett sorgligt kapitel, som talaren i detta samband kom in på var det under de sista

åren ökade antalet aborter. Medan den s. k. normala abortsiffran, som har ofrånkomliga orsaker såsom akuta sjukdomar, sjukliga egenskaper hos ägget eller i genitalia i regel håller sig omkring 3—4 procent och även var så stor 1907—08 har den under krisåren stigit betänkligt. År 1919 var sålunda procenten för missfall 24 eller en fjärdedel av hela antalet födelser. Orsaken till denna stegring är alldeles tydligt, att så många kvinnor — gifta och ogifta — anlita fosterfördriveskor. Och barnsängsfebern, som under hela nittiotalet och början av 1900-talet var så gott som bortsopad, har till följd av det artificiella avbrytandet av havandeskap åter dykt upp. Förra året inregistrerade man på Allmänna B. B. 11 dödsfall, i år har man redan haft 7 dödsfall, orsakade av barnsängsfeber.

Till sist omnämnde talaren de två institutioner som äro knutna vid Allmänna B. B., nämligen Benedixska asylen, där barnaföderskor, huvudsakligen ogifta mödrar, som ej ha någonstans att ta vägen, få vistas tills de kunna få platser och barnen kunna omhändertagas på annat håll, samt spädbarnshemmet, där de svaga, för tidigt födda barnen behållas för att räddas till livet. Som ett exempel på vad som utträttats i den senare institutionen berättar prof. Forssner att ett flera månader för tidigt fött barn, som vid födelsen vägde 1200 gram och hade 34 graders temperatur, nu efter några veckor normalt tilltar i vikt, har 37 graders temperatur och kommer att bli ett fullt normalt barn.

Efter det synnerligen intressanta föredragets slut fick publiken bese den stora institutionen under professor Forssners älskvärda ciceronskap. I de ljusa soliga salarna, så hemtrevligt inredda i vitt och ljusgrönt med blommande pelargonier innanför de grå-vita linnegardinerna, lågo bleka trötta mödrar, var och en med en liten säng bredvid sin. De ha nu några dagars välbehövligt lugn, sedan börjar åter arbetet och slitet i hemmet. Inne i köken i varje våning, där kaffepannan så ofta står på, blänker kopparn nyskurad, i det lilla dop-

rummet är det tomt för tillfället, men två gånger i veckan, då prästen kommer, kan det vara trettio små bylten, som här undfå namn och medborgarskap i denna världen. Ronden går vidare genom Benedixska asylen, där några unga mödrar äro sysselsatta med sömnad, medan deras små sova i solskenet, och sist komma vi till spädbarnshemmet. Här ligga just nu två debila barn. Den ene, som kom 3½ månad för tidigt, ligger i en couveuse med elektriska batterier och sköterskan förklarar med övertygelse, att han kommer att leva. Den andre, som ligger i en couveuse med både vatten och batterier, har också goda utsikter att klara sig tack vare den påpassliga oändligt tålmodiga och besvärliga vård med t. ex. matning varannan timme, som Allmänna B. B. ger dessa små vanlottade.

Därmed var det intressanta besöket till ända, och rundtursdeltagarna, som med spänd uppmärksamhet följt det hela, skingrades åt, nöjda och belåtna med sin dag.

*

Övriga föredrag och rundturer.

Dr Lichtensteins föredrag på lördagen på Konstakademien hade samlat en publik, som till trängsel fyllde salen. Bland åhörarna märktes prinsessan Ingeborg. För detta och övriga föredrag och rundturer skall Idun redogöra senare.

*

VAD DAGSPRESSEN SÄGER OM IDUNS BARNAVÅRDSVECKA.

DAGSPRESSEN HAR I SPALTLANGA, illustrerade artiklar, skildrat Iduns utställning och de demonstrationer som här hållas. Vi göra här några korta klipp ur kollegernas omdömen:

Dagens Nyheter: Barnavårdsveckan tog i går sin början i Konstakademien, där en instruktiv och rikhaltig utställning kommit till stånd. Utställningen, som redan från början visade sig ha stor lockelse för publiken, omfattar allt, som ett spädbarn kan tänkas ha användning för i friskt och sjukt tillstånd, från tvålar och hudkrämer till barnkammare och doprum.

Svenska Dagbladet: — Det är nämligen en synnerligen roande och intressant utställning från många synpunkter, icke blott från barnavårdens. Hygienens och hälsovårdens moderna landvinningar och det svenska konsthantverkets frammarsch äro företeelser som denna utställning också belyser.

Stockholms Dagblad: En utmärkt idé av Idun är den i Konstakademien anordnade Barnavårdsveckan. Veckan öppnades på torsdagen i närvaro av ett stort antal inbjudna med prins Carl och prinsessan Ingeborg i spetsen, vilka mottogs av Iduns redaktör E. Högman. De kungliga besökade under mer än en timme de olika avdelningarna och tycktes särdeles intresserade av den verkligen intruktiva utställningen, som säkert skall locka skaror av barnavårdsintresserade föräldrar... Det finns också en barnkruba och för övrigt allt mellan himmel och jord, som rimligtvis kan sättas i förbindelse med en nyfödd människas existensförhållanden.

Aftonbladet: Det är för övrigt omöjligt att uppräknat allt vackert och intressant, som finnes på denna utställning — det är nödvändigt för alla mammor att själva gå dit och taga det hela i betraktande.

Nya Dagligt Allehanda: Vår rundgång övertygade genast om att Iduns utställning hör till de mera roande av dessa annars ofta ganska svårsmälta tillställningar. Här är icke det instruktiva tråkigt utan serverat i den mest lättfattliga och roande form...

Tiden tillåter oss icke att här ingå på närmare be-

(Forts. sid. 986.)

Den nyfödde badas på B. B.

Carl Peter

PAHLSSONS
Teaterkonfekt
Högfin kvalitet

Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pahlssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

K. ANDERSON PRAKTKATALOG
GRATIS OCH FRANKO

HÖVJUVELERARE - OPERAHUSET - STOCKHOLM

MINA LEVNADSMINNEN.

AV HELENA NYBLOM.

(Forts.)

I DET HELA FÅR MAN ETT HELT annat och djupare begrepp om *familjens* betydelse i södern än hos oss, där de band, som skulle sammanhålla den, bli allt mera och mera bräckliga.

Från Venedig reste vi upp till sjöarna, där vi bodde några dagar i Como. Det är svårt att säga vilken av de italienska sjöarna man skall föredraga, då de alla äro obeskrivligt tjugusande och envar av dem har sin egen karaktär. Den lilla Luganosjön behärskas helt och hållet av berget San Salvador och verkar genom sin intima charm. Lago Maggiore känner jag minst och har blott i förbifarten sett över till de Boromeiska öarna, som simma som en syn på vågorna. Gardasjön är den väldigaste och rullar sina långa vågor med havets stolthet emot de härliga kuster, där den ena småstaden övergår den andra i situationens pittoreska skönhet. Comosjön bekransas av otaliga villor, lantgårdar och palats, och under de många överraskande vändningar sjön gör, möter man de praktfullaste trädgårdar, överfulla av blommor. Jag kommer ihåg ett ställe, där hela berget var himmelsblått av hortensior. Man nästan överväldigas av blomstermassorna, som kransa sjön. Och så tröttnas man av de eviga hotellen, som till stor del tyckas behärska den sköna sjön. I den härliga domkyrkan i Como gick jag ofta och beundrade arkitekturen. Bland helgonbilderna i sidokapellen fanns det en som framställde S:t Kristopher, som bär Jesusbarnet över floden. En dag, då jag stod och betraktade den, kom en bonde med sin lille son, som också blev stående och såg länge på tavlan. Jag fick lust att berätta den vackra legenden om S:t Kristopher för den lille gossen och började tala om, hur han varit en tapper riddersman, som aldrig kunde finna en härskare nog mäktig att tjäna. Först hade han tjänat hos en kung, men då han märkte att han var rädd för djävulen, lämnade han honom för att söka upp den onde. I många år tjänade han trofast djävulen och märkte, hur alla och allt bävade för hans makt. Men så en dag, då de voro ute och redo, tog den onde plötsligt en lång omväg, och då Kristopher undrande frågade honom, varför han inte red den kortaste vägen fram, svarade han, att där på den vägen stod ett kors och att han

var rädd för honom som hängde på korset. Då övergav Kristopher djävulen och ville tjäna Kristus. Han begav sig till ett kloster, där han blev upptagen, men alla de botövningar och stränga arbeten man ålade honom tillfredsställde honom inte. Priorn anbefalld honom då att bege sig till en stor flod vid ett färjställe, där det var svårt att komma över den rasande strömmen. Eftersom han var av en mäktig kroppsbyggnad och ovanligt stark, skulle han på ryggen bära de människor över vattnet som inte kunde komma till motsatta stranden. Kristopher började detta arbete och hjälpte mängen stackare att genomvada det farliga vattnet, men alltjämt kände han sig otillfredsställd. Han kunde ju inte veta, om detta var nog för att behaga Gud. Då hände det en mörk vinternatt, då stormen ven om hans lilla koja, att det knackade på hans dörr, och då han öppnade, såg han en liten gosse stå därute i natten, som bad om att Kristopher skulle bära honom över floden. Genast kom Kristopher ut och tog barnet på sina axlar. Han grep sin stora stav, varmed han stödde sig medan han vandrade genom böljorna. Till att börja med var det en lätt sak för honom att bära den lille gossen, men alltefter som han skred fram, blev denne ständigt tyngre, och till slut kändes han så förkrossande tung, att Kristopher hade all möda att nå den motsatta stranden. Då han satte ner barnet på marken, frågade han honom undrande: "Vem kan du vara, som är så tung, att jag var nära att digna under bördn." Då svarade gossen: "Jag är Kristus, och du har burit all världens härskare på dina skuldror." Och så befallde han Kristopher att sticka sin vandringsstav i jorden utanför sin koja, då skulle han nästa morgon finna den full av blad och blommor. Det skulle vara honom ett tecken på att hans gärning var behaglig för Gud. I detsamma var den lille försvunnen. Och det skedde verkligen så, att Kristopher, som hade stuckit den torra vandringsstaven i jorden, nästa morgon fann den blommande som ett friskt träd i skogen. Från den dagen var Kristopher lugn. Han visste nu, att Gud tyckte, att också *hans* sätt att tjäna människor med ett uppoffrande arbete var honom till behag.

Nu började jag berätta denna legend för den lille bondgossen, men blev snart avbruten. Jag

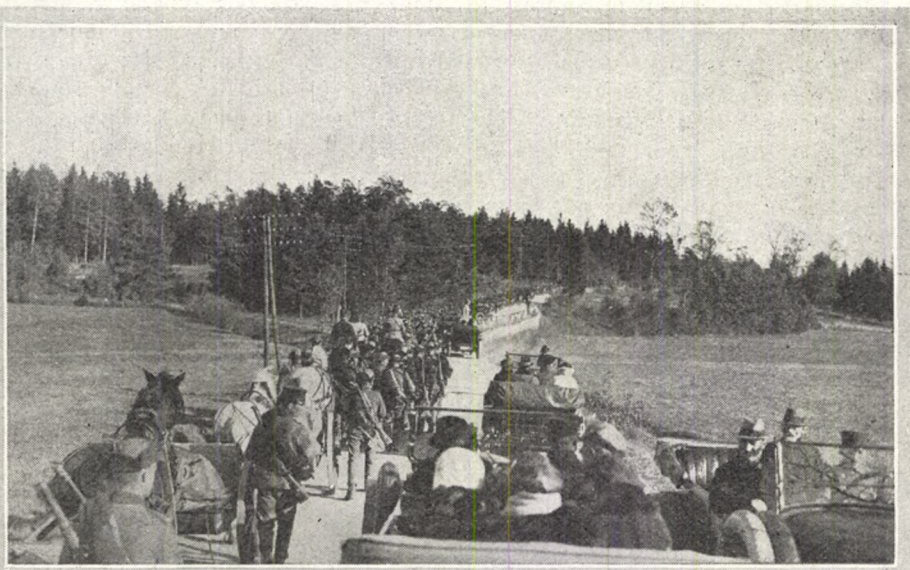
befann mig ju i Italien, där folket har reda på allt, som till kyrkan hör. Sålunda har jag i Venedig hört en fattig man som knäböjde i San Marco, halvhögt framsäga alla böner i mässan, medan den skred fram. Att folket skulle hållas utanför kyrkans traditioner och ceremonier är som så mycket annat en förutfattad föreställning hos nordens protestanter, som inte känna till saken. Sakristanen, som visade oss kyrkan, hade en sons ömma kärlek för den och fann sig mycket tillfredsställd över, att jag sade, att jag föredrog den framför Milanos berömda dom. "Ja, den är ju praktfullare", sade han. "Men vår kyrka har mera enhet, più d'unità." Han gjorde oss uppmärksamma på att kyrkan var byggd i olika repriser. Det första bygget var det vackraste. "Sedan skulle ju de efterföljande arkitekterna förbättra stilen", yttrade han, "men det är ju nästan alltid så, att när man vill förbättra, försämrar man blott".

Como blev för denna gången vårt sista intryck av Italien. Vi gingo på ångbåt upp för sjön i fult väder, som växte till vilt åskväder, och landade slutligen under en kolsvart himmel i Colico.

Kap. 27.

DET ÄR ALLTID EN SVÅR DAG, DÅ man skall lämna Italien. Man känner sig som utjagad ur paradiset, och denna gång tyckte vi oss nästan kunna se änglar med det flammande svärdet, ty aldrig har jag sett himlen så förfärligt kolsvart mitt på dagen eller så vilda, vreda blixtrar som de, vilka korsade himlen, då vi landstego vid Colico, för att bege oss upp till Graubünden, där vi i Klosters skulle sammanträffa med Snoilskys.

På vägen hade vi den turen att få åka i en privat vagn i stället för med diligensen. En tom vagn skulle just gå upp till Klosters för att avhämta ett herrskap, och då kusken gärna ville ha förtjänst på resan dit, erbjöd han oss att begagna vagnen till samma pris, som diligensbiljetterna skulle ha kostat. Det var onekligen ganska behagligt att sträcka sig i en bred, öppen landå, emot att sitta inspärrad i en stängd diligens mellan en mängd andra människor varför första delen av resan tycktes oss härlig, medan vägen ännu gick igenom skogstrakterna. Men mer och mer glesnade

Från fältmanövern vid Spånqa. T. v. en tank som deltog i striderna (foto Holmén); t. h.: på hemväg från fältmanövern (foto B. Norberg).

PRINS WILHELM I BETLEHEM

Under sin Afrika-expedition gjorde prins Wilhelm med sällskap också en avstickare till Palestina. På fotografiet här ovan syns prinsen i samtal med ingenjör Buehring vid besök i svenska sjukhuset i Betlehem. Fotot upptill t. h. är taget från Jerusalem, där prinsen med sällskap nyss lämnat bakom sig Omars moské. Nertill t. h.: Prins Wilhelm och sällskap på en gata i Betlehem.

skogarna, och bergen började antaga en dysster, hotande karaktär, så olikt Tyrolens varma, glada landskap. Här växte varken rosor eller vin, småningom upphörde alla lövträd, och slutligen var man uppe bland de stränga, jättehöga bergen omkring San Moritz och Davos. Jag skall inte säga något om denna natur, som jag inte känner och som många, som ha levat däri, finna så skön och imponerande. Man skall överhuvud taget låta bli att tala om, vad man inte känner. Men jag tror på, att det gäller med naturen, som med människor, att det första intrycket nästan alltid är sant — för en själv — och att den rätta sym- eller antipatin genast låter sig förmärka och sällan ändras till motsatsen. Visserligen kan man upptäcka många goda egenskaper hos ett föremål, som man inte genast förstod sig på och kanske lära känna mindre goda egenskaper hos människor och ting, som vid första bekantskapen har slagit ofantligt an på en; men på det hela taget skall man nog finna, att ens individuella natur i de flesta fall har sträckt sig mot vad som passade den bäst. "Naturam furca pellas ex", vilket Holberg översätter så muntert med: "Hon kommer dock igen den Hex."

Berg kunna verka befriande, stärkande, ge en lust att vandra, att drömma, att finna beständigt nya viloplats och utsiktsställen; och berg kunna verka tyngande, förkrossande, obarmhärtigt hårda och envisa, så att man blott får längtan efter att flykta ifrån dem.

Och jag tänker på Graubündens berg som på hårda stenmassor, som inte ha efterlämnat något som helst minne hos mig.

Innan vi nådde dit, bytte vi ännu en gång

kusk. Han talade tyska, men jag missgissade genast, att han var italienare, eftersom han en lång stund underhöll sig själv med att slå åttor i luften med piskan, så att det sjöng omkring den. Han frågade vilken väg vi helst ville taga till Klosters och föreslog två olika vägar. Vi svarade, att vi då helst vill åka den vackraste av de två vägarna.

"Den vackraste!" upprepade han. "Den vackraste! Hur skall jag kunna veta, vilken ni tycker är den vackraste? Det vackraste är ju alltid det, man tycker mest om!"

Ja, naturligtvis var han italienare.

Klosters var ett trist, ett mycket trist ställe. Det lilla hotellet låg djupt under bergen, som tryckte och tyngde åt alla håll.

Där var dåliga rum, dålig, klunsig tysk mat, och så härskade där en viss ton av servil ödmjukhet för allt, som var förnämt, vilket verkade mycket obehagligt. Eftersom vi voro vänner med en greve och en grevinna, hade vi ju intet att klaga över, men det kan inte nekas att de ord man oftast hörde uttalas, voro "Hohe Herrschaften und — Kalbsbraten". På gården var en glaspaviljong, där man serverade öl och andra dricksvaror; och jag kommer ihåg, hur det väckte min indignation, då värden en dag på ett brutalt sätt visade bort en vandringsman, som hade stigit in för att få sig en läskedryck, därför att han var mycket enkelt klädd. Medan han avlägsnade sig, ropade han högt, att det var en skam att köra bort folk, som voro snygga även om de inte hade fina reskläder. Jag sprang efter honom långt fram på vägen, men eftersom ingen tog sig an hans sak, kunde jag intet uträtta, utan fick vända åter, upprörd och besviken.

Jag kommer inte ihåg, hur länge vi stannade i Klosters, men det förefaller mig så här långt efteråt ha varit mycket länge. Och så regnade det hela tiden, så som det blott kan regna i bergsländerna, envist och oupphörligt. Man kunde aldrig promenera annat än med uppspädd paraply, och man vadade genom vatten, som risslade fram över alla stenar och fick hela marken att se ut som ett kärr. Molnen dalade beständigt djupare ner, och en morgon, då jag var ute och gick, kröpo de till och med in i mina galoscher. Då tyckte jag, att det gick väl långt. Förresten led man där alldeles brist på glädjeämnen, och Snoilsky var i mörkt humör. Inte visade han sig gnatig och nervös, men han blev mer och mer tyst och sömnig. Den som höll humöret bäst uppe, var Ebba, som alltid visade sig glad och ständigt hade lustiga infall. Hennes överflöd på humor kom henne till hjälp i alla livets "petites misères", och hennes ljusa natur hjälpte henne då stora sorger och prövningar bröto in över hennes liv, att ständigt hålla sig uppe, och gav henne spänstighet att till det sista kunna glädja sig över allt rikt i tillvaron.

Vi försökte göra oss de trista dagarna i Klosters så behagliga som möjligt. Om det någon gång upphörde att regna en stund, gjorde vi små promenader; men alla ställen voro lika trista. Vi läste Goethe och diskuterade tysk poesi — "alles vergebens". Det var och förblev odrägligt — och så reste vi.

I Bryssel studerade min äldste son Carl Göran på den tiden violinspel för Ysaye, och dit styrde vi kosan för att hälsa på honom.

Jag vet få städer i Europa som har gjort

(Forts. sid 989.)

STOCKHOLM I HÖSTSOL

Slut med uteserveringen: Berns veranda slås igen.

En höstpromenad på Strandvägen.

Det nya vinterpälsvirket provas.

Från Söara Blasieholmshamnen: man flyttar in igen från skärgården.

På torgen råder ett höstligt överflöd av grönsaker.

I år har det varit livligare höstflyttning än på flera år förut.

Sjömanspastorn J. A. Renberg skall som vanligt runt.

Foto Norberg.

T V Å M Ä R K E S K V I N N O R

INOM SVENSKT UNDERVISNINGSVÄSENDE. AV GURLI LINDER

Låt vård resas
Åt den som för oss
Står som en bild
Av tjänande kärlek,
Som oss stämt
I det godas samklang,
Som oss lärde
Dig, Liv, att leva.
SELMA LAGERLÖF.
(Vid avtäckandet av Regina Pallins minnesvård.)

DET ÄR PÅ GRUND AV Högre lärarinneseminiariets nyss inträffade 60-års jubileum som Idun här vill föra i minnet de två föreståndarinnorna *Regina Pallin* och *Hildur Djurberg*, som under respektive 25 och 26 år — således sammanlagt 51 år av de 60 — varit de närmaste, moderliga ledarinnorna av den kvinnliga ungdom som efter slutad lärotid gått ut över hela vårt land för att, släkte efter släkte, uppfostra och undervisa inom den högre svenska flickskolan. Ofelbar har denna senare visst ej varit — lika litet som något annat i denna begränsningens värld —, men nu, när den står vid skiljövägen till en helt ny organisation, måste även dess klandrare erkänna, att den i sin fria växt varit en av våra största och mest betydelsefulla kulturinsatser. Medelbart ha Regina Pallin och Hildur Djurberg en väsentlig del i denna utveckling.

Jag hade — och alla som det förunnats det samma skola förstå mig, när jag säger — den aldrig förgättna lyckan att gå igenom seminariet under Regina Pallins tid. Men jag hade också som kamrat under tre år Hildur Djurberg. Och jag vet därför, att de båda hade samma klangbotten i sina karaktärer: rättfärdighet, ansvarskänsla, pliktuppfyllelse utan

Regina Pallin.

Hildur Djurberg.

alla kompromisser, storsinhet och respekt för de så helt olika personligheter som utvecklades under deras och seminariets hägn.

Att leda vidare unga flickor som nyss kommit från skolbänken är väl en av de vanskligaste uppgifter som ges. Både Regina Pallin och Hildur Djurberg hade en för och sedan av oss alla välsignad förmåga att med fullt hänsynstagande till att vi ej längre voro skolflickor, finkänsligt och taktfullt låta oss förstå, att vi, efter utgångsexamen, dock ej ägde "vishet nog" att världens revor laga" — som Selma Lagerlöf skrev i en av sina sonetter på den tiden. Främst genom eget föredöme och även genom ett ömsint, men dock bestämt ingripande i rätta stunden vände de vår syn inåt på oss själva, på vikten av hjärtats och viljans fostran.

Regina Pallin var mera reserverad i sitt väsen, ja, till en början verkade hon nästan

kärv. Men det behövdes blott, att hon en gång lagt handen på ens axel och sett in i ögonen för att man skulle känna, att hos henne kunde man ha fäste för alla tider. Hon var som en klippa, där man skulle kunna söka tillflykt, om livet därute en gång blev för svårt att bära ensam. Hon var en av de få som förstå långt utöver vad de själva fått erfarat.

Hildur Djurbergs verksamhet vid seminariet blev så tillvida mer krävande än Regina Pallins. Ty under hennes tid försiggick, under rektor Wærns ledning, en djupt ingripande omorganisation av seminariet.

Vid Regina Pallins död skrevs, att hon skänkt seminariet i arv en levande tradition att förvalta. Världigare har ingen kunnat förvalta det arvet än Hildur Djurberg. Ingen må dock tro, att hon varit en kopia av Regina Pallin. Likheterna bottnade i gemensamma egenskaper, men bilderna bära, var för sig, sina utpräglade individuella drag.

När vi gamla elever samlas till fest på "Sem." erfarar vi, Regina Pallins lärjungar, mitt i glädjen en svidande känsla av tomhet. Hildur Djurbergs elever ha ännu glädjen att vid sådana tillfällen se henne mitt ibland sig. Till båda ha i dessa dagar, i tankar och ord, från alla svenska bygder, gått ett innerligt *tack*, kanske mera värt nu, när vi prövat livet på gott och ont, än när vi, fyllda av livsmod, arbetsvilja och entusiasm, men ack! ändå så gröna, som lärjungar lämnade vårt älskade "Sem."

Maria Cederschiöld.

År 1900 blev hon Röda korssyster och sjuksköterska på Sabbatsbergs sjukhus och redan 1906 avancerade hon till föreståndarinna för Barnavård, som den tiden låg på Söder och var betydligt mindre till omfånget än nu. Under fru Béens skickliga ledning har institutionen flera gånger utvidgats och år 1916 flyttade Barnavård, som nu kan ta emot mellan fyrtio och femtio små barn in i den solbadade, härligt belägna fastigheten i Stadshagen. Fru Béen har alltid med en sällsynt energi och en brinnande entusiasm ägnat sig åt sitt krävande kall, och som hon under sin femtonåriga verksamhet utbildat över ettusen barnsköterskor, torde hon mer än någon annan ha främjat en rationell spädbarnsvård i vårt land.

Laura Petri.

VETERANEN BLAND SVENSKA KVINNLIGA journalister, fröken *Maria Cederschiöld*, har i dagarna med pension lämnat sin plats vid Aftonbladet, där hon nu var medarbetare vid utrikesavdelningen, för att njuta ett välförtjänt otium. Fröken C. firade för ej så länge sedan sin 65-årsdag och skulle säkert länge ännu ha tjänat sin tidning, om icke en ögonsjukdom hade försvårat arbetet för henne.

*

Onsdagen den 19 oktober fyller föreståndarinnan för Sällskapet Barnavårds mönsteranstalt på Kungsholmen 50 år. *Alette Arctander* föddes 1871 på Vilhelmsfälts egendom i Strövelstorps församling, Skåne, av danska föräldrar.

Fru Alette Béen.

En mera ovanlig doktorsdisputation ägde nyligen rum inom Lunds filosofiska fakultet. Det var en kvinna, fil. lic. *Laura Petri*, som försvarade sin avhandling, och avhandlingen rörde Frälsningsarmén. *Laura Petri*, som är syster till brigadören i Frälsningsarmén *Alma Petri*, har själv i flera år arbetat inom armén och har alltså en rik personlig erfarenhet rörande sitt ämne.

Avhandlingen har nu utkommit i bokform och bildar ett innehållsrikt dokument om en av vår tids märkligaste rörelser på det religiös-sociala området. Boken saknar bland annat inte prägeln av både personligt vittnesbörd och anekdotisk historiebelysning.

NÅGRA UPPSLAG TILL IDUNLÄSARNAS JULGÅVA TILL NORRBOTTENS BARNEN

IDUN HAR STOR ANLEDNING ATT känna en tacksam glädje över det stora intresse med ty åtföljande givmildhet och uppmuntrande ord, vilka mött tidningens strävan att i sin mån och medelst sina läsares bistånd söka bereda litet värme och julglädje åt Norrbottens frysand och hungerande små. Dagligen inflyta större och mindre gåvosändningar — ibland noteras med tacksamhet även reda penningar — och det är glädjande att finna, att Iduns vädjan ej förklingat ohörd.

Mästadels ha sändningarnas innehåll utgjorts av varma och nyttiga plagg, där man tydligt märkt givarinnans bemödanden att just välja ting, lämpliga för den oerhörda kyla, som råder där uppe kring polcirkeln. — Det är blott undantagsvis, man har stått en smula förbryllad vid öppnandet av en korg eller låda med adress direkt till Red. och funnit denna innehålla t. ex. en panamahatt, ett par snedgångna högklackade damskor jämte en eller annan utsliten sidenblus, med en vänlig anhållan att skatterna skulle vidare befordras till Norrbottens frysand små! — Idun ber inte om många saker från varje håll — huru önskvärdt detta än må vara — men vi bedja om hela och rena plagg, sedan må dessa vara huru enkla som helst, med stora eller små lappar, blott lagningen är så gjord, att den varar åtminstone ett par månader, helst hela vintern ut.

Även bedja vi få påpeka, att ett paket om det så endast innehåller en gåva är mycket välkommet, blott denna gåva är stark och varm, t. ex. ett par strumpor eller vantar, ett par varma underbyxor, ett skönt livstykke, en kolt etc. — för att nu inte nämna, vilken lycksalighet den lilla gosse eller flicka skulle känna vid emottagandet av paketet, om detta innehöll en hel kostym, eller en utrustning från topp till tå!

I skåp och lårar börjar nu åter samlas en och annan sak, urvuxen eller av annan anledning avlagd; på flera håll är man nämligen ej längre så värst förtjust eller har ej heller så strängt behov av att ändra och sy om kläder, som under de sista 5—6 åren. Det är inte utan att lättheten att köpa allehanda nu i pris starkt fallande textilvaror blivit en frestelse, som mången manna anser sig ha rätt att duka under för, synnerligast som hennes telningars förtjusning att gå i stora brors eller systers urvuxna och lappade kläder är gamska måttlig. Här är således ett tillfälle att ej samla på hög och till kommande malsäsong avlagda kläder, utan i stället låta dessa slitas ut uppe i den kalla Norden till glädje och nytta för mångt behövande människobarn inom eget land.

Den som skriver dessa rader kom häromdagen till två gamla damer, som utökade sina små knappa pensioner genom att stoppa duktyg, sticka in nya hälar och tår i halvslitna strumpor eller vad slag av ej för invecklat arbete, som välvilliga människor lämnade dem. Nu voro de båda gamla livliga damerna stormförtjusta: de hade fått en större sändning med utslitna underkläder i lama och ylle och ett par dussin mer och mindre söndriga långa barnstrumpor tillika med några buntar kulörta bomullsband. Och nu klippte de till och sydde de allra mest trevliga och behövliga ting, som en snäll och ekonomiskt välsituerad fru hade

beställt av dem i akt och mening att sändas till Iduns julklappsåda för norrlandsbarnen.

Om någon är intresserad att höra vad de båda damerna nu raskt åstadkommo av nätta och värmande ting, så var det bl. a. hela nya uppsättningar av underkläder — kalsonger och livstycken — vilka tillklippes av de hela styckena från lama- och ylleunderkläderna. Vidare uppsprättades en del av skaften från bomullsstrumporna och hoppyddes, 3—4 eller 5 stycken i bredd och blevo, sedan de upptill försetts med linning och nedtill kantats med ett brett band eller en remsa, trevliga små underkjolar. Av tvänne, tillräckligt långa skaft syddes på ett bekvämt sätt varma livstycken, vilket tillgick sålunda att sömmen på de övre delarna av skaften plockades upp med nål, och sedan blevo fram- och bakstycken, medan själva smalbenen av strumporna fingo vara hela och insyddes till ärmar. Sedan kantades livstyckena runt med strykjärnet och nätt hoplades.

Ja, detta var nu ett par exempel för att påvisa, att om blott varmt hjärta och en smula tilltagsenhet finnes, så kan av till synes obrukbara saker åstadkommas nyttiga ting, som i en ej avlägsen framtid komma att värma och glädja en stor skara barn i Norrbotten, och fullt ut lika mycket deras strävsamma mödrar, där högt uppe i den smållkalla, vintermörka provinsen.

Och så ännu en vädjan! — Tänk på, att även små barn födas där uppe i Norrland, och betänk att det är mycket ont om rena skynken, lakan o. d.

DISA.

*

IDUNS KÖKSALMANACK.

SÖNDAG. *Frukost:* Parisersmörgåsar, stekt potatis; smör, kaffe, Wienerkrans. — *Middag:* Avredd buljong med stekta palsternacksskivor; slottsstek med potatis, gurka eller lingon; "hjärtans-fröjd" (gamaldags äppelkaka).

MÅNDAG. *Frukost:* sillgratin; smör, bröd, kaffe. *Middag:* Kall skivad grytstek med värmd sås, och sammanstuvade grönsaker; varm havresoppa med äppelmos eller krusbärssylt.

TISDAG. *Frukost:* Bräckt falukorv med stuvad eller stekt potatis, smör, bröd, kaffe. *Middag:* kokt torsk med smörsås med finhackat, hårdkokt ägg uti, potatis, mannagrynsbrulé.

ONSDAG. *Frukost:* Fisk och makaronilåda (rester sedan föreg. dag), smör, bröd, kaffe. — *Middag:* Imiterad sjömansbiff (rester av slottssteken); saftkräm med gräddmjölk.

TORSDAG. *Frukost:* Gräddsill med nykokt potatis; smör, bröd, kaffe. — *Middag:* Vitkålssoppa med frikadeller; ugnspannkaka.

FREDAG. *Frukost:* Knaperstekta stångryttare,

HUSMÖDRAR!

som ämna deltaga i Iduns småbrödstävlan torde snarast insända namn och adress till Iduns Redaktion Stockholm, så att juryn kan beräkna vilken plats som bör beredas för utställarna. Tävlingskakorna skola — väl emballerade stående, i blecklåda med pappersrisp mellan var kaka och smörpapper mellan varje lager, insändas före 1 november under adress *Iduns Småbrödstävlan, Nordiska Kompaniets Livsmedelsavdelning, Stockholm*. Det är nämligen på N. K. utställningen kommer att äga rum, och den kombineras med en kostnadsfri kaffeservering under veckan 7—14 november. Se för övrigt tävlingsreglerna i föregående nummer!

potatis och rödbetor. — *Middag:* Biff av hälleflundra, nykokt eller pressad potatis; äppelris och mjölk.

LÖRDAG. *Frukost:* Sill stekt i papper, nykokt potatis, kåldolmar och potatis; fruktsoppa.

RECEPT.

Parisersmörgåsar (för 6 pers.). 12 skivor vitt, ej sött bröd, 1 stor msk. smör eller växtmargarin. — *Färs:* ¼ kg. malet oxkött, 1 tsk. vetemjöl, 1 tsk. potatismjöl, 1 ägg, 2 dcl. god mjölk, 2 msk. finhackad brynt lök, 1 dcl. finhackad (ej mald!) kokt potatis, 1 dcl. finhackade rödbetor (inlagda), 1 liten msk. finhackad kapris, ättiksgurka eller pickles, salt, peppar. — *Till stekning:* 1 å 1½ msk. smör (eller smörblandat växtmargarin).

Det malda köttet arbetas med det söndervispade ägget och vete- och potatismjölet samt mjölken, vilken småningom påspädes. Den brynta, avsvalnade löken, samt potatisen, rödbetorna och kaprisen tillsätts, och färsen avsmakas med kryddor. Färsen breddes tjockt på de å ömse sidor med smör eller växtmargarin bestrukna brödsnivorna, vilka sedan brynas i smör å ömse sidor; köttensidorna först. Serveras genast rykande heta med stekt (eller kokt potatis).

Slottstek (räcker för 12—16 pers.). 3½ kg. innarlår eller fransyska av ox, 3 msk. smörblandat flott, 1 msk. salt, 2 msk. ättika, 2 msk. konjak eller brännvin (kan uteslutas), 1 liten msk. sirap, 3—4 ansovisar, 1 rödlök, 10 vitpepparkorn, 5 kryddpepparkorn, ½ lagerbärsblad, omkr. 1 lit. kokande vatten. — *Till sås:* 2 msk. mjöl, 2—3 msk. från köttskyn avskummat fett, (1—2 msk. riven mesost), köttskyn, vatten, (kryddor).

Köttet torkas hastigt med en duk vriden i hett vatten. För att köttet skall bibehålla sin form, omvändas det med fina snören. Smöret upphettas i stekastrullen, köttet lägges och brynes under jämn tillsyn skarpt på alla sidor, varefter, ättikan (konjak), sirapen, löken, saltet, kryddorna och de rensade ansjovisarna ilägges. Så mycket kokande vatten påspädes att det står knappt till hälften av steken. Tättslutande lock pålägges, och steken får ytterst sakta steka tills den är färdig eller omkring 3—4 tim. Den vändes ett par gånger under stekningen, och mera vatten påspädes när så erfordras. — Köttskyn — av vilken en del fräntages innan redningen för framtida användning — avredes som vid vanlig steksås med mjölet, först brynt i en del av det från skyn avskummade fettet. Den rivna mesosten ger en angenäm brytning.

Mannagrynsbrulé (för 6 pers.). 3 dcl. mannagryn, 1 lit. mjölk, 1 msk. smör, 1—2 msk. socker, 25 hackade sötmandlar, 5 rivna bittermandlar, 2—3 ägg. — *Till formen:* 2 dcl. socker, 1 dcl. vatten. — Grynen få koka i den med smöret tillsatta mjölken till en fast gröt. De skällade, finhackade sötmandlarna och de rivna bittra iblandas jämte sockret och de vispade äggen. — I en blankskurad stekpanna kokas sockret och vattnet tills det är torrt och då det under omrörning åter blir flytande, kringvrides det i en form så det täcker botten och delvis sidorna. Mannagrynsmassan ihålles, och puddingen gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1 tim. Den bör stå i sin form ett par timmar innan den uppstjälpes.

"Hjärtans fröjd" (för 6 pers.). 1 knapp lit. tärningar av fina, skalade äpplen, 4 dcl. små tärningar av sötsur limpa, 2 stora msk. socker, 3—4 ägg, 6 dcl. gräddmjölk, 1 struken msk. mjöl, ½ rivet citronskal, 2—3 msk. socker. Äpplena och limpbrödstärningarna stekas var för sig i smör. Äggen vispas med mjölken och mjölet, sockret och citronskalet tillsätts, och när äpple- och brödtärningarna äro kalla, läggas de i äggsmeten. Massan hålles genast i en tjock smord och brödbeströdd stekpanna, och kakan gräddas i god ugnsvärme omkr. 1 tim. Uppstjälpes och serveras något avsvalnad, överströdd med socker.

Imiterad sjömansbiff. Denna smakliga och ekonomiska anrättning består av tunna skivor överbliven stek (här söndagens slottsstek), vilka läggas varvis i en eldfast form med tre gånger så mycket kokt skivad potatis och rikligt med brynt lök. Mellan varven strös salt och peppar. Så mycket utspädd steksås eller buljong hålles i formen, att vätskan når till knappt översta varvet, vilket beströs med stötbröd och belägges med små smörklickar. Formen införes i god ugnsvärme; under den första halvtimmen är den försedd med ett grytlock e. d. Anrättningen är färdig efter omkr. 1 tim. Serveras i sin form.

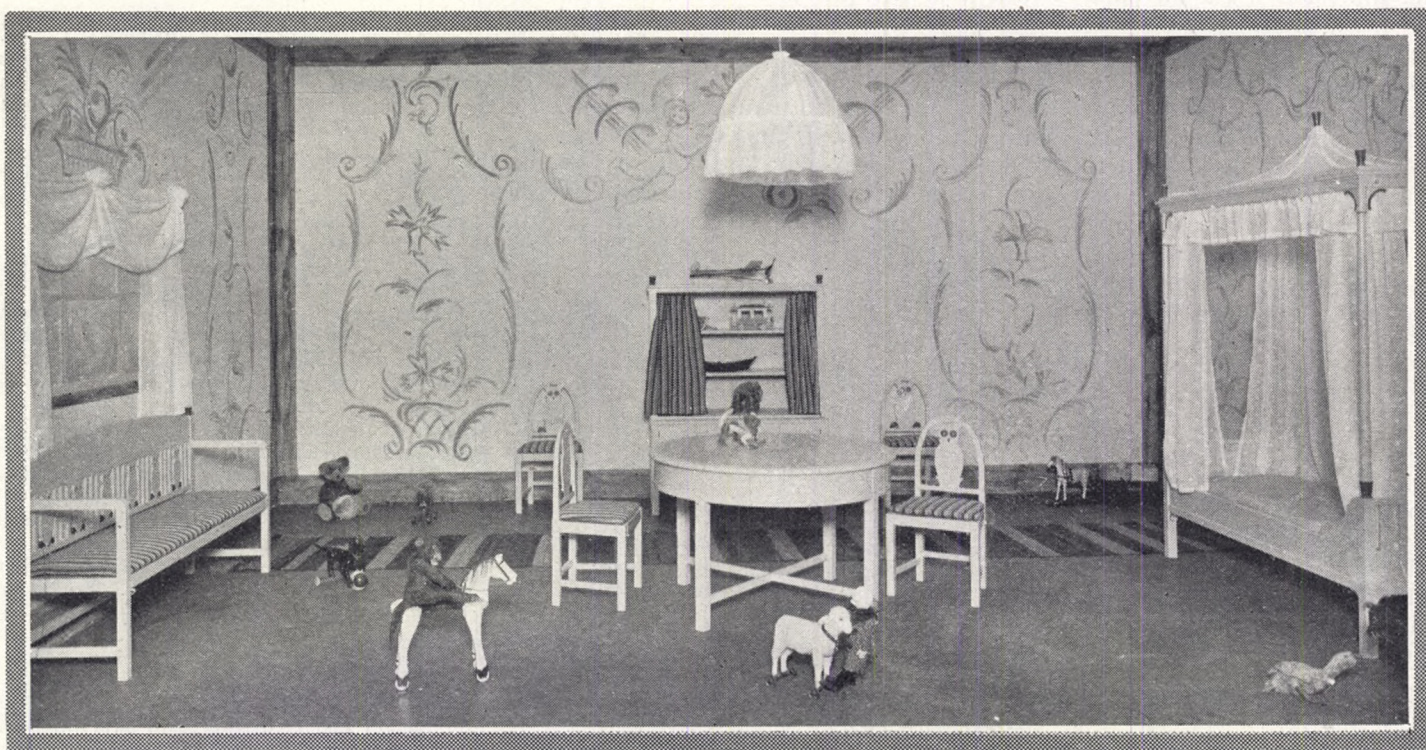
IDUNS BARNAVÅRDSUTSTÄLL

Krubban på Iduns utställning är alltid upptagen av lekande småttingar.

Svensk Hemslöjd har en äktsvensk utställning av glada tyger för barnkammaren och en nätt lekmöbel.

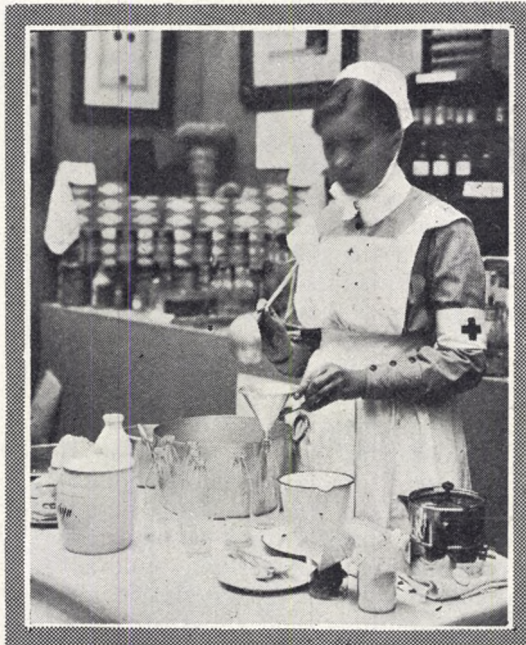

Arkitektkontoret visar en förljusande barnkammare i ljusgrått med röda uggleögon som dekorativt motiv.

Barnens paradiset på N. K:s avdelning av utställningen, med Käthe Krusedockor och mycket annat.

I EN VECKA HAR IDUNS BARNAVÅRDSUTSTÄLLNING i Stockholm pågått, och som framgår av klipporna ur dagspressens referat på annat ställe i detta nummer blev vår utställning en glänsande succés. Bland de första som besågo utställningen voro prins Carl och prinsessan Ingeborg, vilka uttalade sin stora tillfredsställelse med anordningarna. Prinsessan Ingeborg har under veckan varit en intresserad åhörare ved flera av läkarnas föredrag. Och i den rymliga utställningslokalen har det varit en ständig ström av besökande — inte bara kvinnor, som ju äro de närmast intresserade då det är fråga om barn, utan också manliga åskådare i ovanligt stor utsträckning, mycket ofta hela familjer med barn. Småttingarnas stora antal har verkligen givit denna utställning en alldeles särskild prägel. Mammorna ha tagit dem med och de ha inte varit bråkiga, ity att här voro de icke till hindras. Och de hade en massa ting att syssla med. Först alla leksakerna i N. K:s barnparadis, där det fanns mycket

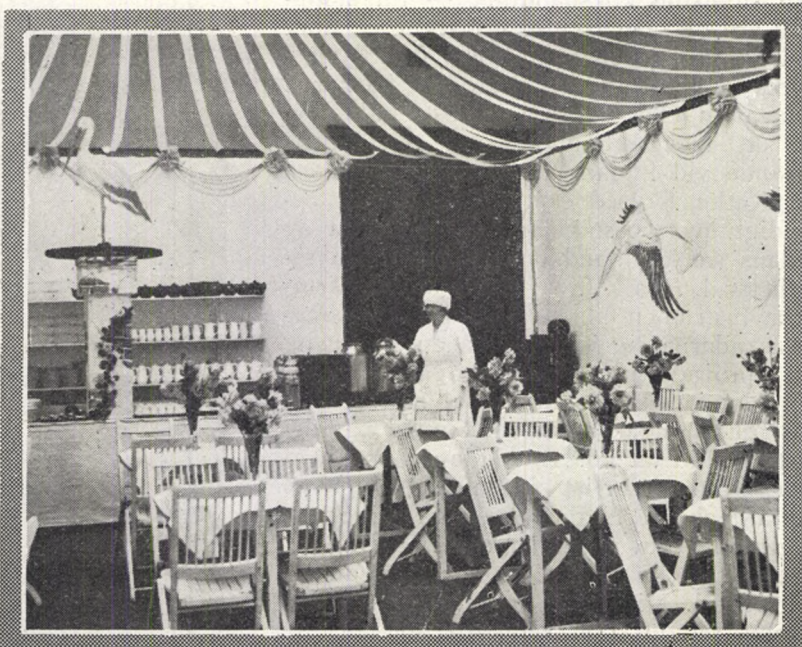

Syster Lisa visar hur man gör en mjölkblandning för spädbarn.

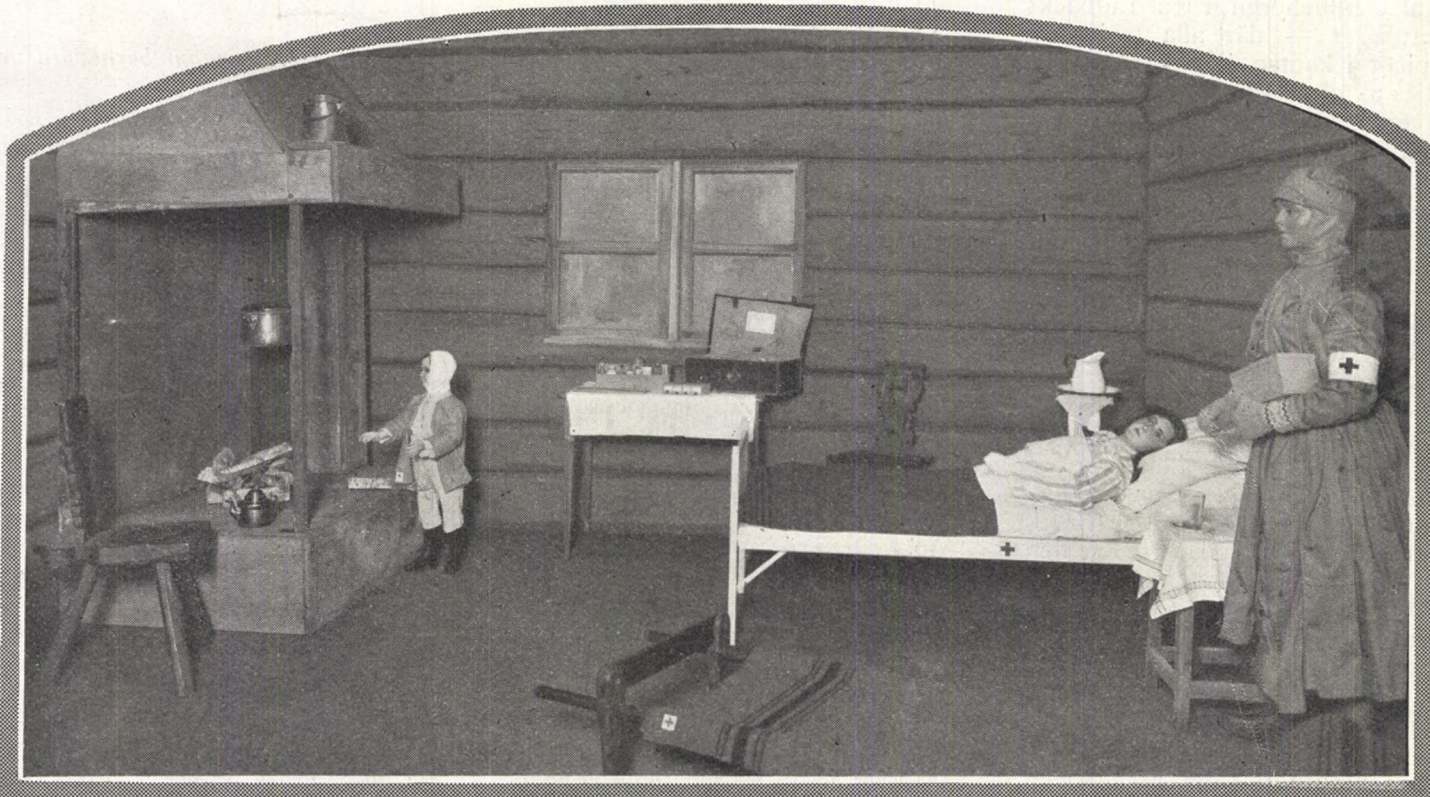
NING — EN LYSANDE SUCCÈS

Det är alltid täta åskådare i N. K:s skötrum, där syster Gerda Widegren badar och klär »den nyfödde».

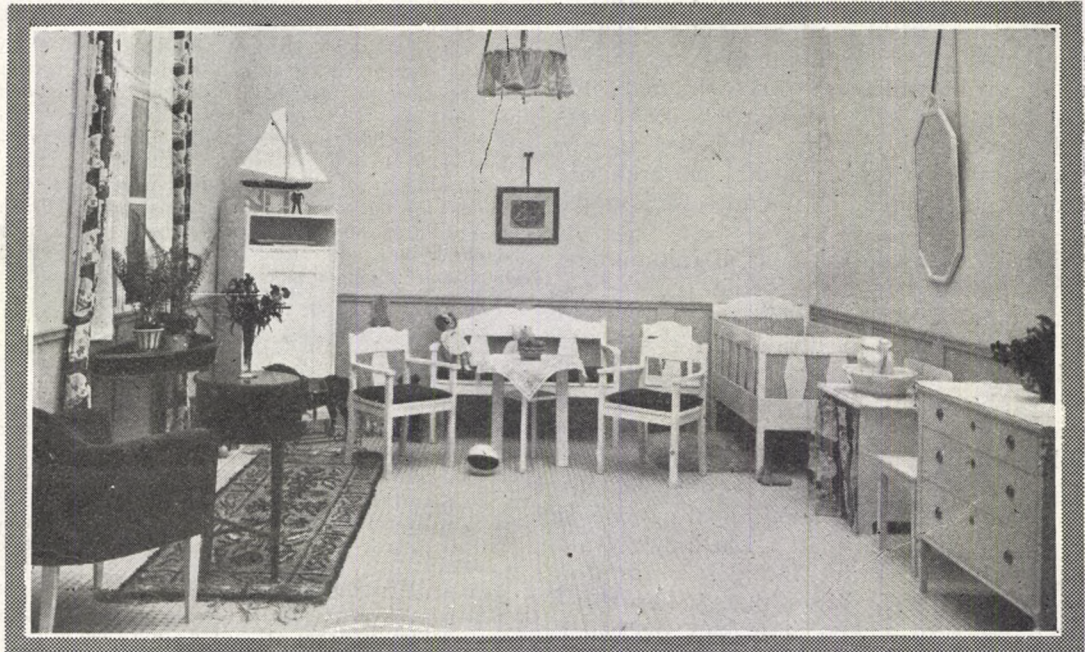
Ett hörn av N. K:s terem »Storkboet», som är hållet i babyfärgerna skärt och vitt.

I Röda Korsets ödemarkshärbärge står ödemarkssamariten i den nya dräkten, som fastställts i förra veckan.

att beskåda från menagerivagnen med den fasaväckande tigern till den rosiga Käthe-Krusedockan med den putslustiga uppsynen. Så alla barnböckerna i ett annat hörn av N. K:s vackra utställning. Einar Nermans lustiga A B C-bok, Arosenius Kattresan — en idealisk barnbok — Signe Aspelins lärorika sagbok om Nisse som reste jorden runt och vad de nu allt hette. Blev småttingarna griniga satte modern dem resolut i Engelbrekts barnkrubba — ja vi mena inte den vid Valhallavägen utan den förträffliga lilla filialen i Konstakademien, där en husmoderselev passade de små och lekte med dem. Och kom där en villrådig pappa med en skrikande baby på armen, fanns det alltid någon vänlig fru som sade: Gå fram till Marabou, där delar dom ut chokolad. — Och så voro de tårarna torrade.

En utställning med så mycket liv och verksamhet kan den, som skriver dessa rader, icke erinra sig ha sett någonsin. På

Svenska Möbelfabrikenas trevliga och smakfulla barnkammerinteriör.

Kvällar på parkett.

Alexander Moissi som Paracelsus.

TILL MOISSI.

(Från en av våra läsarinnor).

„Werter Meister — nicht ganz verächtlich ist
des Himmels Dach.“
(Alexander Moissis första replik i Paracelsus).

Wir quälen uns ab und hetzen,
Zerreissen uns schier in Fetzen,
Zerstümmeln das Menschenbild.
Des Lebens Zweck wir vergessen,
Im Taumeln wie besessen
Wir jagen im Kreislauf wild.

Wir blicken nicht mehr nach Oben,
Wir finden nicht Zeit im Toben,
Das Götterlicht brennet schwach.
Es erstickt unter niedrigen Dächern —
Fliehet weg von den dumpfen Gemächern,
Lebet unter des Himmels Dach!

Wo die tausend Sterne gehen,
Wo wir Weltraum um uns sehen,
Da eröffnet sich uns das All.
Alltags Leiden und Freuden verschwinden,
Vom Unendlichen wir empfinden
Den inneren Wiederhall.

Das lässt sich gar schön wohl sagen,
Man hört es mit stillem Behagen,
Dass es Grösse gibt in der Welt.
Doch das kannst Du wohl nicht meinen,
Dass selbst wir was opfern vom Kleinen —
Bleibe Du unter des Himmels Zelt.

O. P—ff.

*

ALEXANDER MOISSI ÄR FÖR ANDRA GÄN-
gen Blancheteaterns gäst och fröjdar det verkligt
teaterintresserade Stockholm med sin geniala konst.
En repris av "Paracelsus" och "Skulden till allt"
har föregått hans med spänning väntade framträ-
dande som Fedja i Tolstoys "Det levande liket".
Vi återkomma till det sistnämnda programmet och
meddela för dagen en bild av konstnären i under-
göraren Paracelsus' intressanta uppgift jämte ovan-
stående hyllningsdikt med hans entréreplik i Pa-
racelsus som utgångsreplik.

*

MUSIK.

Konsertföreningens första kvällskonsert för det
nya spelåret bjöd på Beethoven med hans sjätte
symfoni och violinkonsert i d-dur som huvudnum-
mer. Den nya konsertmästaren Yrñai spelade med
klar om än litet begränsad ton violinkonserten, den-
na tonlitteraturens juvel, vars melodiflöde är som
stjärnstrålar och vars inledning till andra satsen be-
sitter en elegisk stämning av ouppnådd skönhet.

*

Budapestkvartettens tre kammarmusikaftnar be-
kräftade, att kvartetten fortfarande hävdar sin rang-
ställning som utmärkt tolkare av klassisk och mo-
dern kammarmusik.

Intill Röda Korsets ödemarkshärbärke,
en verkligt stämningsfull och talande in-
teriör med den lille gossen, som värmer
sina händer vid den flammande brasan i
den öppna spisen, lägger man märke till
ett litet anslag, som påminner om Iduns in-
samling till dessa ödemarkers barn och som
skall skaffa de små uppe i Norrbottens ar-
betsstugor varma kläder till den bistra vin-
ter som stundar.

Det ställe på utställningen där köen varit
tätast är dock N. K:s skötrum, där en
docka nu ersätter två levande tvillingar som
på invigningsdagen befolkade rummet.
Tvillingarna sovo hela tiden sött i en skär
och en ljusblå babykorg — det var nämligen
en pojke och en flicka — och de
gjorde sin och storkmålningarnas upphovs-
man — N. K:s dekoratör Oscar Lund-
kvist — all möjlig heder. Terummet med
storkmålningarna på väggen — Storkboet
— har blivit ett populärt förmiddagsställe,
och på måndagen då Sago-Greta (fru Greta
Holmgren-Strömbom) — klädd i en lustig
gammaldags kostym sjöng barnvisor, var
det hög stämning och stort jubel bland
små och stora.

Dagspressen om barnavårdsveckan.

(Forts. fr. sid. 978.)

skrivningar av utställningen — vare nog sagt att den
är värd succès och att ingen mor bör underlåta att
göra den ett besök.

Socialdemokraten: Det är en i sitt slag mycket
välordnad och instruktiv utställning, som tidningen
Idun i samband med sin upplysningsvecka för bar-
navård öppnade på torsdagen. För arbetare- och
medelklasspubliken kan ju visserligen i dessa be-
drövliga tider mycket där betraktas som ren ironi...
Men för dem som nu ej höra till de kapitalstarka
ges det emellertid en hel del av intresse att beskåda
och ta lärdom av, som vid de praktiska demonstratio-
nerna i sjukvård och spädbarnsvård.

Stockholms-tidningen: Det är så gott att med ens
och utan prut konstatera, att Iduns utställning blev
en avgjord succès. När man tänker på hur mycket
torr och ledsam uppfostrarmoral det här med pek-
pinne kunnat trugas i åskådarna, blir man både över-
raskad och belåten över den lätthet, varmed den
pigga, den trevliga, den medryckande sidan av all-
ting vänts utåt. Inte ens statistiken — d. v. s. det
lilla grand som där finns — är tråkig. Vilket emel-
lertid ingalunda betyder att där icke finns mycket
både allvarligt och nyttigt att lära för dem, som ha
barn att draga upp. Och för den, som har tid och
råd att taga efter sådant som är blot til lyst, finns
där tusen nätta och trevliga uppslag, antingen det
gäller telnings kostym eller leksaker.

Dagens Tidning: I samråd med Röda Korset har
Idun ordnat en barnavårdsutställning, som först och
främst bör lovprisas för sin utomordentliga fyllig-
hets skull. En ur barnavårdssynpunkt mer mång-
sidig utställning torde väl knappast kunna tänkas.
— — — För den utställningen tycker man, att publi-
ken bör räkna till så länge utställningen varar. Ty
det vore alltför begränsat att säga, att varje mor
bör se den. Nej, varje kvinna som därtill är i till-
fälle, bör göra en visit på Konstakademien just nu.
Vården om barnen är och måste väl, hur än tiderna
och seder förändras, alltid förbli kvinnans spe-
ciella område.

*

IDUNS BARNAVÅRDSVECKA PÅ FILM.

Utställningen på Konstakademien har också filmats
av Svensk Filmindustri och förevisades för första
gången på Röda Kvarn i måndags.

Huskvarnas avdelning sydde den härdiga
sömmerskan de näpnaste småplagg, när hon
icke stoppade kökshandduk — till stopp-
ning äro dessa maskiner utmärkta — strax
intill sköljde syster Lisa Nyberg från Kungs-
holms förträffliga Mjölkdroppe flaskor i
sodavatten eller också demonstrerade hon
för ett tacksamt auditorium tresnibbens
fästande vid lindan på ett äldre spädbarn
(en Käthe Krusedocka). Man knyter be-
händigt översta snibben i det nedersta av
lindans tre knytband och slipper alltså sä-
kerhetsnål. Hos Kifa — det är uttytt Kirur-
giska Instrumentfabriksaktiebolaget — väg-
de åskådarna sig ideligen på en ny trevlig
våg, provade musikknappar och hörlurar
och hygieniska gummidjur för babies,
och framför glasbordet strax invid var det
nästan alltid tät kö. Där lade syster Thyra
eller syster Harriet första förbandet på
några lockiga småflickor, som tänktes ha
slagit hål i huvudet eller skurit sig i fing-
rarna, sväljt knappar eller begått någon an-
nan odygd. Mitt emot, hos fru B. Lidbäck,
demonstrerades den »engelska blöjan» av
frotté, som lämnar de sockklädda benen
fria i motsats till den svenska, vilken som
bekant vikes uppåt som ett paket. Blöjan
såväl som alla tillbehören i fru Lidbäcks
prydliga kartonger — där alla tröjor ha
en virkad picot i kanten i stället för bro-
dyr — åtföljes av en lyckoböna från Afrika,
som lär ha en magisk makt. Bikupan —
»Försäljning av Fruntimmersarbeten» — som
den gammaldags hederliga beteckningen i
telefonkatalogerna lyder — vill skaffa ar-
bete åt sina många brodöser bland pauvres
honteux. Och firman lyckas säkert: här fin-
nas så många vackra handgjorda ting, som
blivande mödrar gärna köpa åt den vän-
tade förstfödda, förtjusande sänglinne med
små rosenkransar i plattsöm och de färg-
rika folkdräkterna för barn från Torna hä-
rad eller Leksands socken. Sancta Birgitta-
skolan visar under ljusblått atlastäcke en
sovande prinsessa och småkläderna och dop-
klänningen därbredvid äro i stil härmed,
raffinerade men inte avpassade för en mager
börs.

Ett par rum, dit småttingar och mammor
gärna bege sig på utställningen är de båda
barnkammarna invid Marabous chokladslott.
Arkitektkontorets är originellare och mer
fantasifull med sin grå möbel, prydd med
röda uggleögon. Den omfattar bl. a. en
stolpsäng, där naturligtvis en liten flicka
skall sova — ty en pojke klättrade nog upp
på taket och rev ned de prickiga mollspar-
lakanen. — Leksåpet är både vackert att
se på och praktiskt med sina hyllor, ej för-
sedda med glasrutor utan med en gardin
som kan dras till och ifrån, och med små
skåp nedtill för alla skräpiga leksaker. Ar-
kitekten Nils Ehrling har all heder av sitt
verk, som för resten var ett snabbrekord,
ritades, tillverkades och målades på knappa
tre veckor.

Svenska Möbelfabrikenas barnkammare
strax bredvid har sina förtjänster på ett
annat område än originalitetens. Allt är
här genomtänkt och uträknat för att till-
fredställa de högsta krav på hygien och
föruftighet. Enkla vita möbler med lösa
dynor i brunt, en billig grön- och vitrutig
linoleummatta över golvet, storblommig kre-
tong framför tvättställ och fönster, väggar-
na oljemålade en meter upp från golvet
för att alla »tummar» lätt skola kunna tvät-
tas bort. En bekväm fåtölj står framför
ett sybord: det är mors plats i barnkam-
maren — från vilken hon kan övervaka
sina telnings. Rummet i sin helhet har
ordnats av fru Célie Brunius.

STEINWAY & SONS

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN 39.

Björkboms Maltextrakt

är ett utmärkt kraftnäringsmedel för barn, sjuka och konvalescenter.

Maltextrakt med kalk har särskilt visat sig lämpligt som bote-medel mot eng. sjukan.

Maltextrakt med järn eller järn och kina är ett utmärkt medel vid blodbrist och allmänna svaghetsstillstånd, då järn erfodras.

Obs! Detta järnmedel är ej stoppande och ej skadligt för tänderna och dessutom välsmakande och hållbart. Fås på alla apotek.

Björkboms Maltextraktfabrik är flyttad till apoteket "LEJONET" i Malmö.

Kungsörs

LYKTOR OCH FOTOGENKÄRL

Finns i alla järn- och bosättningsaffärer.

A.-B. Kungsörs Bleckkärleksfabrik, Kungsör.
Drottninggatan 20, Stockholm.

Chesebrough's Vaseline

OCH DESS PREPARATER SÄSOM
COLD-CREM,
PARFYMERAD VASELINE,
KAMFER VASELINE-CREM,
ISKAMFER OCH MÅNGA ANDRA.

Gör huden fin och mjuk

Bemärk Klöverblad-Varum.

PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.

Vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier.

SÄLJAS ÖVERALLT
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM

En präst, som öppnar en fotbollsmatch, hör väl till det mera ovanliga. Det var emellertid vad engelske pastorn Boldwin i Göteborg gjorde, då matchen mellan engelska flottans lag och ett Göteborgslag skulle utspelas. Men så äro ju också både engelsmän och göteborgare fotbollsälskare. Foto Johansson.

Tekniska Högskolan och kvinnorna. — Det är ett tidens tecken, jämte många andra, att Tekniska Högskolan i dagarna, efter vad Idun erfarit, fått sin första ordinarie kvinnliga elev (som extra elever ha ett par unga damer redan förut deltagit i undervisningen). Det är en i våras vidtagen omläggning i en del av Högskolans verksamhet, som här fått sin första praktiska påföljd. Den kvinnliga elevens namn är *Brita Snellman*. Hon går på arkitekturavdelningen och blir alltså i sinom tid utexaminerad arkitekt.

Fröken Snellman blir, när hon om några år har sin examen klar, visserligen icke vår första kvinnliga arkitekt; t. ex. blir en av de andra unga kvinnor, som gå som extra elever vid Högskolan, redan nästa vår färdig att ge sig ut i det praktiska livet. Men hittills ha de kvinnor, som velat bli arkitekter, haft det emot sig, att de icke kunnat avlägga sin examen som ordinarie elever — ett hinder som alltså nu är undanröjt. Litet svårt blir det ju alltid för kvinnliga elever att skaffa sig den erforderliga verkstads-praktiken, men också denna har fröken Snellman förvärvat sig.

Förutom fackskolan för arkitektur bör väl fackskolan för kemi kunna draga kvinnliga elever till sig. Också har redan vid Chalmerska Institutet i Göteborg en kvinna genomgått kemiavdelningen.

Kvinnligt Yrkesregisters 18:de årgång utkommer inom kort. Publikationen har blivit en populär uppslagsbok, där man finner kvinnlig arbetskraft på de mest skilda områden; upplysningar om utbildning, kompetensfordringar och lönevillkor för olika yrken till tjänst för de kvinnor, som skola välja levnadsbana; uppsatser i ämnen, som beröra kvinnan och hemmet; diverse nöjesläsning m. m.

Mina levnadsminnen.

(Forts. fr. sid. 980.)

ett så intagande intryck på mig som Bryssel. Intagande är just ordet. Liksom en kvinna kan vara mycket vacker, och dock inte alls intagande, medan en annan skönhet kan äga detta obeskrivliga behag, som gör en glad, så är det samma förhållande med städer, och näst efter de italienska städerna finner jag att Bryssel just äger denna förtrollande charm i högsta grad. Den gamla delen av Bryssel är så rik på vacker arkitektur. Man behöver blott nämna platsen vid Hotel de Ville, där husen, som alla vända gavlarna ut mot torget, äro inlagda med mosaik och smyckade med bilder. På torget är blomstermarknad, och förgrunden till all denna arkitektoniska härlighet utgöres av enorma korgar, fulla av rosor och alla möjliga blommor, kring vilka de köpande flocka sig.

S:t Gudule tronar på sin höjd och dominerar staden med sin strålande, majestätiska skönhet, och överallt ser man vackra privata hus, paläer och brunnar, skimrande mellan

Tänk på Blomsterfonden!

Watzins & Watzins
Svavelhårvatten & Svavelpomada

förlänar en yppig hårväxt samt äro de effektivaste medel mot mjäll, hudutslag och vissa ekzem.

Uppfinnaren av Watzins Svavelhårvatten och Watzins Svavelpomada med sin familj, varav sanningen om dessa preparaters goda verkningar bevisas.

Att här av mig fotograferade personer tillhöra förenämnda familj samt att deras hår är äkta och naturligt intygas.
Stockholm den 6 Dec. 1920.

Silbe Malmberg
Fotograf, Barnhusgatan 6

Tillverkare:
HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG, UPSALA.
Kungl. Hovleverantör.

Den kända hemkonsulenten **THORA HOLM** säger efter avprovningen av de olika margarinmärkena följande:

— — av vilka särskilt

SVEA VÄXT

margarin framträtt såsom mest lika natursmöret.

Gyllenhammars
UNDERBARA HAVRE-MUST
Minskar levnadskostnaderna.
För äldre, vuxna och barn.

»4711»
uppfriskar, vederkvicker och giver nerverna ny spännkraft.

№4711. Eau de Cologne

№4711 Eau de Cologne I bad- eller tvättvatten
»BADSALT» välgörande för huden

№4711 Eau de Cologne Mild, uppfriskande som
»TVAL» №4711 Eau de Cologne

DET EKONOMISKA HUSHÅLLET

VILAR PÅ MUSTADS MARGARIN

BOET

Moderniserar Inredningställen
Inreder och Möblerar
HYRESVÅNINGAR VILLOR
OCH HERRGÅRDAR
Ekonomiskt - Praktiskt
Personligt - Konstnärligt

GÖTEBORG AVENYEN 24
TELEFONER 10232 16532

Brösthållaren "Hautana"

av smidig vit bomulls- eller silkes-
tricot, att bäras direkt på kroppen.

A. Bomull	Kr. 5.75
M.A. Extra lång, bomull	" 8.—
C.K. Halvsilke	" 10.—
M. Hellsilke	" 12.—

VID ORDER TILL LANDSORTEN UPPGIV BRÖSTMÅTT

Drottninggatan 63 **MEETHS** Drottninggatan 63

Billigt småbröd

bakar man själv med Tomtens
Bakpulver (s. k. jästmjöl). En
samling beprövade recept medföl-
jer varje burk.

COLGA'S OVERALL

är den förnämsta
lavendel-tvålen.

VICTORIAS LAVENDEL TVÅL

FÖRNÄMSTA I SVERIGE

alléer och lundar. Högt på kullarna ligger
det moderna Bryssel i den stora bokplan-
teringen som småningom utbreder sig till en
vidsträckt bokskog, där landställen och herre-
säten ligga kringströdda.

Men hela Bryssel såväl den gamla staden
på slätten som den nyare på höjden, utmär-
ker sig för en renlighet, ja, en elegans, vars
like jag knappast har funnit i någon annan
av Europas städer.

En av landets viktigaste handelsartiklar
är de belgiska spetsarna. Man ser oändligt
många fönster fulla av deras fina väv, upp-
hängd i långa festoner, utarbetad till slöjor,
näsdukar, solfjädrar. Och strax bredvid spets-
bodarna, de smakfulla juvelbodarna, där
smycken, tindrande av juveler i alla färger.
draga blickarna till sig. Jag kan inte säga
varför jag tänker på hela Bryssel som på en
skönhet, klädd i spetsar och juveler, leende i
sommarsolsken.

Och vad har inte denna stad genomgått, se-
dan jag besökte den 1889? Vilka fasansfulla
tragiska öden, vilket mannamod och vilken
kraft har inte Belgien visat världen? Brys-
sel innehåller sannerligen annat än skönhet
och lyx. Man kan tryggt säga, att sedan de
ojämförliga prov på tapperhet, tålmod och
nobless som Belgien under världskriget visat
har dess folk blivit hela den civiliserade vär-
ldens älsklingsfolk! Nu kan Bryssel åter
le i hela sin suveräna skönhet. Det är gan-
ska egendomligt att musiken alltid är den
folks karaktär. Ännu komma vi alla ihåg
Brysselkvartettens besök i Stockholm. Det är
i den belgiska violinskolan något på samma
gång förnämt och fritt patetiskt och charm-
fullt; ja, blott ljudet av strängen under en
belgisk stråkförare klingar annorlunda än en tysk
eller fransysk violinist kan framkalla. Den har
sin egen varma, strålände klang. Och just
samma sensation erfor jag när jag minnes in-
trycket av Bryssel 1889.

Från Bryssel reste vi åter till Paris för
att se världsutställningen som då pågick. In-
tet är ju så förkrossande tröttsamt som stora
expositioner, och de olyckliga som anse sig
böra se allt, pålägga sig i sanning ett förfär-
ligt arbete.

Vi begränsade oss till att se måleriavdel-
ningen, och man hade ju här tillfälle att
se hela den franska konsten från de sista
femtio åren och mera. På denna tid var Pa-
ris det centrum, som drog alla studerande
konstnärer till sig, och alla unga svenska
konstnärer, som kunde, reste till Frankrikes
huvudstad för att utbilda sig. Då jag var
i Paris 1889, skrev jag en liten uppsats
om den franska konsten på världsutställning-
en, vilken uppsats jag fann häromdagen.
Den innehåller åtskilligt om de olika mål-
arna och deras tavlor, och eftersom nu-
mera alla dessa bilder äro skingrade på olika
ställen, hos olika privatmänniskor eller i
spridda museer, kan det kanske för somliga
vara av intresse att höra dem beskrivas. Min
egen mening har ju sedan 1889 undergått
åtskilliga förändringar, så att jag inte
längre vill stå för, vad jag den gången tänkte
om de många olika målarerna. Jag börjar
med att säga, att man inte gör riktigt klart
för sig vad man menar, när man talar om
"den moderna franska skolan" ty den re-
spekterar och har plats för alla slags sätt att
måla, när bara målaren därigenom uppnår
att giva uttryck för sin personliga uppfatt-
ning. Därför fann man också i den franska
avdelningen av målningarna på världsutställ-
ningen de mest olika konstuttryck represe-
nterade av mästare, vilka var för sig hava ett
högt värde. Vad jag om mina intryck från ut-
ställningen nedskrev strax efter densamma
kanske kan ha något intresse även nu. Jag
meddelar därför här delar av min lilla uppsats.

"Bastien-Lepage, Corot, Cazin, Dagnan-
Bouveret, Besnard, Roll, Delaunay o. s. v.

Glädjevisa.

Hembiträdet Fröken Fina
är så hjärtans glad i håg,
ty kastrullerna de skina
glänsa skönt som sol på väg.

Kranar lysa, handtag glimma
fint och blankt i varje hörn;
allt var klart på knappt en timma
blott med hjälp av **Röda Björn.**

Pulvret: trogen vän i köket
när man kopparn putsa skall.

Flytande: vid lördagsstöket
bäst till finare metall!

**A-B FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG.**

Flyglar, Pianon, Orglar fr. landets
förnämsta fabriker. Försäljningsma-
gasin: Stockholm: Drottningg. 23,
Göteborg: Arkaden, Malmö: Öster-
gatan 28, Norrköping: Drottningg.
16, Gävle: N:a Kungsgat. 25.

BÄSTA MEDEL

FÖR
LÖDNING I HEMMET
ÄR

CITO

Finnes i varje järnhandel.

Singer

inbjuder till deltagande i en
avgiftsfri

Kurs i stoppning
å symaskin

och praktiskt bruk av ma-
skinens apparater, som an-
ordnas med början

den 24 Oktober

Upplysningar och anmälan
om deltagande i våra affärer:

Hamng. 16, S.-tel. 5970, Riks 2494
Kungsgatan 58, Sthlmstel. 158 83
Odengatan 63. " 233 12
Hornsgatan 52. " 303 37

Korpulens Fetma

övertinnas genom

**Dr Hoffbauers lagl. skyddade
AVMAGRINGSTABLETTER**

Fullständigt ofarligt och verk-
sammaste medel utan diettväng.
Intet avföringsmedel. Pris fullst.
kur. kr. 23:— franco. Utför-
liga broschyrer gratis.

Elefant Apotheke, Berlin A 47,
Leipzigstr. 74, vid Dönhofsplatz.

Depot: Apoteket Storcken,
Storgatan 28 - Stockholm.

OMEGA

Världsmärket bland fickur.
6,000,000 Omega-ur i bruk.

**GUMMANS
Tvättpulver**

- Alltid lika fraiche och ungdomlig.
- Ja, crème amoureuse ö Idols övriga skönhetsmedel ha en förunderlig verkan.
Även direkt från fabriken.

DAM-SKOR
av svart moecas-
skinn med per-
foreringar i vitt

ELEGANT MODELL

39:—

A.-B. NORDISKA KOMPANIET
DAMSKOAVD.

EN KOPP
HULTMANS
RENA
CACAO
är det bästa på hela dan!

likna icke varandra. De hava kvar sitt starkt utpräglade sätt varpå de uppfatta naturen, olika naturfenomen tilltala dem, och de medel de hava gripit för att uttrycka vad de sett, äro högst olika; ja, en och samma målare målar sällan sina saker på samma sätt. Hos Bastien-Lepage t. ex. är denna olikhet så påfallande att jag tror det skulle vara svårt för en som icke vet det, att se, att det är samma målare, som har utfört det lilla porträttet av Sarah Bernhardt och dubbelpor-
trättet — Lepages föräldrar — som hänger ovanför. Det är tydligen personerna själva, som i målarens uppfattning hava krävt ett helt olika målningssätt, för att riktigt få fram det karaktäristiska hos dem. Det hederliga gamla bondfolket, vars natur och karaktär är så enkel och lättfattlig har målaren kunnat återgiva med raska och avgjorda penseldrag. Dessutom har det troligtvis varit folk, som icke haft tid att sitta länge modell. Modern ser ut, som om hon i en hast hade slagit sig ned på stolen med sin löjliga runda hatt i knät. Ovanligt ful är hon, men med ett uttryck av godhet och livlighet, som talar såsom från ett levande människoansikte. Fadern, mera grundlig och långsam, sitter med handen stödd mot knät och ser ut mot åskådaren med en värdig enkelhet. Man förstår att han är familjens huvud, van att hållas i ära och värd att bliva det. Det ser ut som om målaren hade känt sina föräldrar så väl, att han endast behövt helt kort tid för att måla dem. Det är nästan som om de speglat sig i duken och förblivit sittande, så momen-
tan förefaller deras rörelse.

(Forts.)

Lucia.

Av **MATILDE SERAO.**

Översättning av Ernst Lundquist.

(Forts. fr. n:r 40.)

TILL VÄNSTER SATT REPRESENTANTEN för Capua, kylig, tillbakadragen och mera aristokratisk än någonsin. Två stolar stodo tomma. Casertas deputerade hade blandat sig med massan. Kommittén tog plats. Konseljpresidenten talade under allmän tystnad. Hans uniformskrage gick för högt upp i nacken, och det gjorde, att han såg tafatt ut. Han stod litet framåtböjd, medan han talade, och fäste blicken på en bestämd punkt ute i salen. Ibland blev han tankspridd och tap-
pade bort sig, gjorde långa pauser, som kunde föreställa oratoriska effekter, men antagligen berodde på själsfrånvaro. Den vänstra handen stödde han mot bordet, och med den högra gjorde han oupphörligt en rörelse, som om han tecknat en cirkel i luften eller satt ett hjul i rörelse.

"Han är värtalig", viskade Lucia, som genast blev ryckt med.

Han använde många poetiska uttryck, som här och där nästan förirrade sig på retorikens område, de gottköpsfraser, som slå så an på mängden. — Ja, han var glad över att för ett ögonblick ha kunnat skaka av sig re-
geringsbekymren, politikens tunga börda, för att delta i denna fest för arbetet, det ödmjuka arbetet, som odlar bondens valkiga händer.

Det gjorde ingen verkan: salen var full av godsägare i frack, som ej hade sinne för sådan sentimentalitet.

"Ty", fortfor han, "denna fest skall också få en historisk prägel. Romarna, mina her-
rar, våra stora förfäder i antikens dagar, vilka kunde inlägga så mycket poesi i sina ord, kallade denna provins det Lyckliga Campa-
nien..."

Här greps hela salen av en rent lyriskt-
musikalisk hänförelse och applåderade våld-
sam. Referenterna skrevo med viktig min i

F. Paulis
**Azymol-
STIMULUS**

Ger friskt och kraftigt hår åt
ung och gammal. Vårda bar-
nens hår, tillförsäkra dem kraf-
tig hårväxt för livstid!

I flaskor "med fett" och "utan fett".

Vår mycket omtyckta
"3/4 kg. ask"

Choklad endast
Konfekt 5 kr.
Marmelad per ask

till landsorten fraktfritt 5:80 kr. pr. ask rekommenderas.

PERCY F. LUCK & Co.

MÖDRAR!

Om Ni ej själva kunna amma Edra barn
använd då

NESTLÉ" BARNMJÖL

ZENITHS

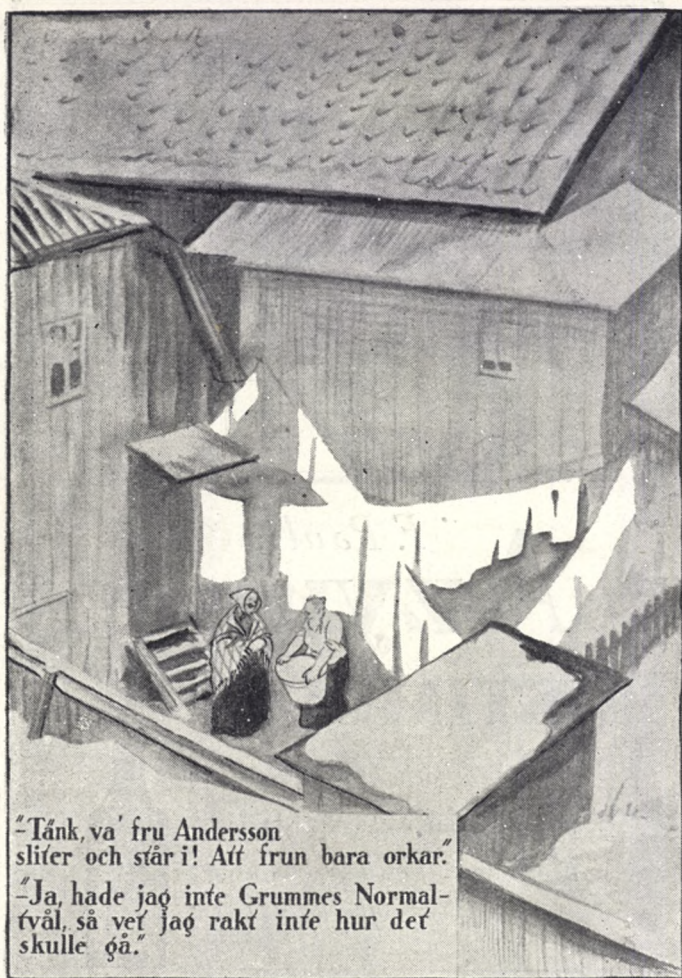
Gräddmargarin "Extramärket Zenith"

för matlagning och bak, och

Växtmargarin "Extra Växt"

för bordet,

äro marknadens förnämsta fabrikat.

"Tänk, va' fru Andersson
sliter och står i! Att frun bara orkar."
"Ja, hade jag inte Grummes Normal-
tvål, så vet jag rakt inte hur det
skulle gå."

VARJE GRAMMOFONÄGARE
bör rekvirera vår stora skivkatalog för
1921 över Grammofonskivor. Sändes
mot 30 öre t. porto. Ens.-förs. av de nya
Parlophon-Ekophonskivorna.
Spec.: Orkestermusik, Dragspelsmusik.
Briljanta inspelningar. Dagens nyaste
melodi finnes alltid hos oss.
Grammofon-Apparater i stort urval till
nya bill. priser. Katalog mot 30 i porto.
A.-B. Nordiska Musikkaffären,
Avd. 20, Göteborg.
Stora Nygatan 11, Drottninggatan 83.
STOCKHOLM.

Colman's Mustard

*Engelsk senap
i pulver.*
Röres ut i kallt
vatten med till-
sats av socker
(ev. även salt)
efter smak.

**OBS! DEN GAMLA VÄLKÄNDA
BRANDGULA ETIKETTEN**

Repr.: GUST. F. BRATT & Co., Göteborg

EN ELEKTRISK KAFFEMASKIN

är en alltid omtyckt, nyt-
tig och magnifik present.

Vårt varumärke lämnar
garanti för fullgod vara.

Finnes i de flesta bosätt-
nings- o. elektriska affärer.
Rekvirera eljest direkt från

**ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA
STOCKHOLM**

RuBe

sina anteckningsböcker, somliga med väggen,
andra med knäet till stöd.

"Vi ha kallat den Arbetets jord, ett även-
ledes sublimt poetiskt namn, som häntyder på
de på samma gång tystaste och ädlaste strä-
vanden, detta dagliga krav, som människan
ställer på jorden, sin moder, på denna jord
... denna jord ... denna *Alma Demeter*, som
de gamla besjongo. Låt oss hälsa henne, vi
också, denna kärleksfulla moder, denna out-
tömliga källa till socialt välstånd, denna väl-
signade barm, som närar oss alla utan att si-
na, utan att någonsin tröttnas."

Här drack han en klunk vatten. Ett sorl
av tillfredsställelse gick genom salen; man
var nöjd med sin minister. Han började åter,
och han sköt upp axlarna, som om han resig-
nerad tagit på sig sin börda igen. Åhörarna
voro ännu för kalla, de måste värmas upp.
De klingande orden svävade ut i luften, ord,
som rullade upp töckniga, men vidsträckta syn-
vidder, drogo fram som visioner över den lit-
tet förbryllade publikens huvud. Han talade
osammanhängande om industrien, om de nya
maskinerna, som England skickar oss, om
bonden, om jordbrukets lysande framtid, om
Bentham, om allmänna rösträtten, om folk-
skoleundervisningen, om Fortunas horn, om
decentralisationer. Ett ögonblick höll han på
att komma in på regionalismen, men han hej-
dade sig, blev förlägen, blev tankfull stående
med handen i luften, så att cirkeln endast blev
halvfärdig. Därefter grep han sig åter an,
ehuru litet långsammare, talade om fädernes-
landet och om kampen för självständighet;
åhörarna applåderade frenetiskt.

"Denna lysande utställning, där axet, som
den fattige bonden har dragit upp, står sida
vid sida med husdjuret, som en gammal gum-
ma har uppfött, blomman, som den förnäma
damen har odlat, stilprovet, som arbetarens
barn har skrivit i sin skola, är ett glädjande
uttryck för all den begåvning, alla de kraf-
ter ... ja, alla de krafter ..."

Och uppeldad av sina egna ords klang,
svängde han liksom berusad handen i cirkel,
som om han velat sätta hjulet i ursinnig fart,
och slog därvid omkull ett tomt glas och strök
ner ringlocken på golvet. För att utplåna
intrycket därav talade han om regeringen.

"Regeringen, mina herrar, och speciellt
åkerbruksministern, som genom ett lindrigt
illamående är förhindrad att vara närvarande,
har bett mig säga er, att denna fest, som är
ett bevis på fruktbarhet, välstånd och nyttig
verksamhet, är en nationalfest. De enskilda
kommunernas rikedom i en rik stat: se där
vad regeringen eftersträvar. Den vill göra
vad den, inom gränserna för sin förmåga är
i stånd till, för att bistå denna tappra, arbet-
samma trakt, där Garibaldi har kämpat ..."

"Leve Garibaldi!!" ropade åhörarna.
... "och där jordägarna arbeta tillsammans
med arrendatorerna för det allmänna bästa.
Regeringen är full av goda avsikter, som i ti-
dens fullbordad skola bliva fakta. Men det
är, att denna arbetets fest firas i de förja-
gade Bourbonernas palats, att folket firar sin
triumf där det fordom gjorde slavtjänst ..."

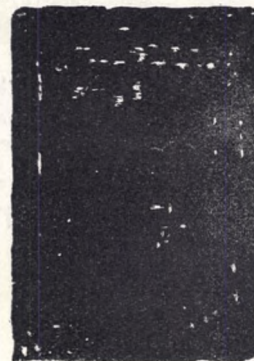
"Bravo-o-o-o!"

"Endast under en konstitutionell regering
som vår, endast under huset Savoyen, som
är trofast mot institutionerna, kunde detta
underverk inträffa. Jag ber er, mina herrar,
instämma i ett från hjärtat gående: "Leve
konungen! Leve drottningen."

Han dignade utmattad ner på sin stol med
slöa ögon och hängande underläpp. Han tor-
kade mekaniskt svetten ur pannan. Medan
mängden ropade och applåderade, närmade de
deputerade sig bordet och tryckte lyckönskan-
de hans hand. Han tackade ytterst förekom-
mande och utdelade ministerhandtryckningar
till höger och vänster för att stödja sin vack-
lande majoritet. Under den allmänna rörel-
sen hade Andrea åter gått fram till damerna.

WITT'S ORD

OM LILLE OLLES RESA

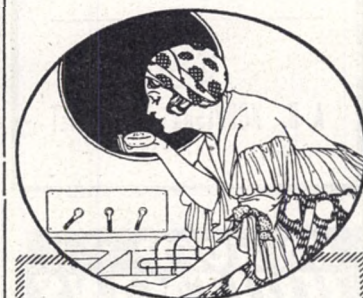
7. I Katakomberna.

Hur är det i katakomber-
na frågade jag svart sa far-
bror Lars. Här är afer tänk-
te jag och tog med Viking
i fickan. Och vi gick i ka-
takomberna. Då sa tant
hålla mej i handen.

Jag kan gå vilse. Ditt leda
träll tenkte jag. Och vi gick
vilse. Vi dö sa tant. Då tog
jag fram Viking och satte
merken. Vårt jus var slut
och tant dignade. Döden
kommer sa hon. Klappa mej
Olle; strax sa jag. Jag klap-
pa henne sen jag vetat att
fingrarna va doppade i kre-
men. Strax va vi uppteckta.

De va bra sa farbror Lars
så du ser ut sa han åt tant.
De va därför ni fann oss sa
jag för jag hade satt merken.
Men tant då sa farbror Lars.
Hon är en Vikings brud sa
jag; det duger sa farbror
Lars.

Vikingkrämen är på grund
av sin säregna fullt veten-
skapliga sammansättning ett
ypperligt läderskyddsmedel,
som bevarar lädrets naturli-
ga smidighet, skyddar det mot
atmosfärens inflytande och
väsentligt förhöjer skodonens
hållbarhet.

**DEN
VERKLIGE
KÄNNAREN
VÄLJER**

VINOLIA

En alltid välkommen JULPRESENT

är en flaska

ESTERIA-PARFYM

Framställes i sex olika blomdofter, nämligen Viol, Liljeconvalje, Syren, Rose, Reseda, Hyasint. Finnes artikeln ej å Eder plats, rekvirera direkt från oss, med angivande av vilka dofter som önskas. Pris Kr. 2:— pr st., 3 fl. portofritt. Obs. det enastående billiga priset.

Knut Lundqvists Tekniska Fabrik
Växjö

Blusskyddare

hellylle alla färger, 7:— pr. st. Ylledamstrumpor, engelska, 2: 50, 2: 75 pr par. D:o med handsyddasöm, vida upptill, 3: 50, 4: 50, 5:— Exp. mot postförskott.

Malmö Trikåmagasin

Cecilia Ahlström,
Amiralsgatan 17, Malmö.

BLOMSTERLÖKAR

för drivning och frilandblomning, Träd, Buskar, Jordgubbsplattor, Vinterhårdiga blomsterväxter böra planteras nu. Katalog på begäran.

Aktiebolaget

Nordiska Fröhandeln

45 MÄSTERSAMUELSGATAN,
Stockholm C.

Rikst. 31725 - Stockholmst. 142 20

SPRINGMADRASSER

A-B
SKANDINAVISKA
SÄNGRESÄRFABRIKEN
KARLSTAD
RIKSTELEFON: 344.

Nutidens populäraste Resärmadrass. Ytterst billig. Begär vår senaste prislista. Obs. Stor prisnedsättning.

A-B. Skandinaviska Sängresärfabriken
Tel. 344. Karlstad. Tel. 344.

Skönhet och fågring

har ofta en större makt än rikedom, säger Aristoteles.

Vid ständigt bruk giver den väldoftande Yvy-tvålen en frisk och fraich anletshy, framkallar ett lätt rosenskimmer i den vita, skära huden och gör den samma elastisk, mjuk, klar och ungdomlig.

Använd därför dagligen Yvy-tvål. Säljes i varje välsorterad affär från Ystad till Harperanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik, Ystad.

Husmödrar!

Besök demonstrationerna i Iduns

provkök

tisdagar kl. 11,30—2,30.

"Nå, tycker ni om honom? En vacker organ!"

"Han har sagt hänförande saker, som den dumma mängden inte förstår", sade Lucia föraktfullt.

Hon viftade med solfjädern. I referenternas grupp talades det om henne, det såg hon; kanske skulle hon bli nämnd i deras korrespondenser.

"Är det tråkigt, Caterina?" frågade Andrea.

"Nej, det är ungefär som i deputeradekamaren", svarade hon med lugn resignation.

Alberto för sin del gäspade och spärrade upp sin stora mun med de bleka läpparna på vid gavel.

"Är du hungrig, Alberto?" frågade Andrea för att åter få samtalet i gång.

"Hungrig? Jag önskar, att jag vore det."

Men nu intogo alla sina platser igen, ty Capuas deputerade hade stigit fram på estraden, så att man såg honom hel och hällen, och väntade på, att det skulle bli tyst, så att han skulle kunna börja läsa. Konseljpresidenten hade slagit sig ner mitt för honom, liksom för att höra bättre, och antagit den min av spänd och hycklad uppmärksamhet, som är en av en politikens outhärligaste egenskaper. Talaren, en högre, elegant man, betraktade församlingen med sina klara ögon. Om halsen bar han kommandörkorset av San Maurizio- och San Lazzaro-orden och i knapphålet en mängd utländska dekorationer. Att han var en f. d. militär, såg man genast av hans välvda bröst, hans högburna huvud och det nästan likgiltiga ansiktet: han tycktes varken höra eller se. Han var onekligen korrektare, finare, mera behärskad i sina rörelser än premierministern. Han hade något engelskt i sin allvarliga besinningsfullhet, sin nykterhet i uttrycket. Han läste långsamt och tydligt, och rösten var skarp, nästan skärande: en aristokratisk röst. Och besynnerligt nog, hans tal, som var uppsatt på förhand, bekämpade de retoriska grannlåtarna i ministerns improviserade anförande.

Han lämnade ymighetshornets och den svettiga pannans poesi åt sitt värde. Han sade att utställningen var något, men icke allt, han bevisade, att den ekonomiska och finansiella rörelsen ännu icke hade trängt ner bland de mindre jordbrukarna och att flera försök att införa engelska jordbruksmetoder och mönsterfarmer hade misslyckats. Han sade, att man ej skulle begära av jorden mer än den kunde frambringa, och om man utpinade den, var det detsamma som att uttömma dess produktionsförmåga. Han tillade, att den agrariska frågan var allvarligare än det kanske kunde se ut, men att den i de sydliga provinserna hade en bundsförvant i himlens strålande prakt och klimatets mildhet. Detta var den enda poetiska vändning han tillät sig, han, som först och främst var diktare. Men i detta tal var det den rike och erfarne godsägarens lugna samvete, som hade ordet. Ministern hörde på och nickade gillande, som om alla dessa idéer varit hans egna, som om de inte tvärtom varit en skarp och öppen opposition mot vad han hade sagt.

(Forts.)

Aktiebolaget

Stora Essingens Ängtvätt

Första klass Tvätt- & Strykinrättning

H. M. Konungens Hovleverantör TELEFONER:
Leverantör till: Riks Stockholm n:r 1642
H. K. H. Hertigen av Nerike Riks Stora Essingen n:r 12
H. K. H. Hertigen av Södermanl. St.-Tel. Stora Essingen n:r 12

Hushållstvätt - Herrtvätt - Gardintvätt -

utföres förstklassigt o. under ansvar att endast 1:ma tvättmedel användas.

Av SANGALLA the

rekommendera vi
våra kända märken

"PEKOE SOUCHONG"
"IMPERIAL"
"ORDINARY"

i originalförpackningar.

PERCY F. LUCK & Co.

Olycksfall- och sjuk-
Skadestands-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

LÄDER-ARMBAND

Märke: "MIDGET".

(Patent och lagl. registrerat varumärke)

Kr. 2:— Kr. 2:—

VÄRLDENS MEST PRAKTISKA LÄDERARMBAND

KLOCKAN SITTER ABSOLUT STADIGT
OCH KAN ICKE GLIDA AV ARMEN

Sydda remmar av bästa engelska kvalitet.

Bese prov på äkta Midget hos urmakaren.

ENGROS: SVERIGES URMAKARE A.-B. - STOCKHOLM

GISLAVEDS GALOSCHER

Hållbara
Eleganta
Bästa passform.

I PARTI HOS: LUBLIN & Co., AKTIEBOLAG, STOCKHOLM

Använd alltid

FLORODOL- TVÅL

Erkänd överlägsen alla
in och utländska medtäl-
lare.

Colgate's Puder

Florient

Oatine

Ni avundas andra som ha en vacker, välvårdad hy. Använd därför alltid OATINE, som läker och när huden och gör den mjuk. Tvål och vatten irriterar ofta huden, den blir grov, hård och gråaktig. Använd därför OATINE som är något enastående i sitt slag. Den ingnides och avtorkas efter behag och ni bevarar huden smidig frisk och vacker genom åren.

THE OATINE COMPANY'S Generaldepôt, Kr. Bernikowsgränd 1, Köpenhamn. London & Paris.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel Köpenhamn.

Att vara eller icke vara,
det är frågan

för den choklad som ej är god,
ty i varenda handelsbod
man för Cloettas Cacao
och den är fin, det ska ni trol
För ung och gammal, vilken fröjd,
när med sin dryckjom man blir nöjd.

GULD-CACAO
och
CHOKLAD

Cloettas

fabrikat är sedan 50 år välkänt i hela Norden såsom marknadens förnämsta.
Säljes överallt i fabriken originalförpackningar.

FRÅGOR OCH SVAR.

Fråga: Vore tacksam, om någon blomvän av Iduns läsekrets ville ge ett gott råd om, hur en azalea bör behandlas i boningsrum. Fick en azalea på "mors dag", och flyttade den efter blomningen ut i "tappan". Hur skall jag nu förfara, för att få den att blomma igen?

Svar: Det var nog kanske ej så välbetänkt att Ni flyttade ut Er Azalea i tappan under sommaren. Hoppas emellertid att Ni ej slog den ur krukans, och att den hela tiden stod på tämligen skuggig plats. Här några huvudregler vid skötseln av den vackra växten: Genast efter blomningen omplanteras azalean i minsta möjliga kruka, d. v. s. ej större än den hade förut — och i sandblandad ljunghjord vartill blandas litet lövjord och benmjöl. Azaleorna, vilka bilda sina blomknoppar redan under sommaren, fordra under denna tid riklig vattning och skugga. De tåla ej torr luft, gas- eller koksluft då de gärna få spinn. De böra därför, särskilt under vintern och förvåren, innan knopparna slå ut i blomning, översprutas med kylslaget vatten. Växterna fordra under denna tid luft och ljus, men få ej stå i drag.

Fråga: Vill Idun vara vänlig och upplysa en person, som har plats som husföreståndarinna hos en ensam herre, var hon skall placera sig vid bordet och vid vilken sida om honom.

Svar: Undras om det ej härvidlag är lämpligast att Ni på ett taktfullt sätt låter husets herre själv bestämma Er plats vid bordet! Är han en äldre eller medelålders man och Ni är en yngre kvinna, bör Ni emellertid, om än protester från hans sida påyrka att intaga den vänstra sidan om honom. Är Ni däremot själv medelålders — 40—60 år t. ex. — så faller det nästan av sig själv, att Ni sitter till höger om honom. Men det kan finnas andra förhållanden som kunna kasta om det senare alternativet: t. ex. en mycket olika samhällsställning, världens sjuklighet m. m., när han har gäster, kvinnliga eller manliga, för en kortare eller längre tid, vid bjudningar o. s. v.

Fråga: Hur skall man tvätta vita sidenband (hårband), så att de ej bliva gula.

Svar: Att alldeles förhindra banden att efter tvättning antaga en gul färgton låter sig ej göra; t. o. m. om de lämnas till en kemisk tvättningsmetod kan ej detta undvikas. — Här är emellertid beskrivning på en god tvättningsmetod för vita sidenband, särskilt då hårband, vilka ju äro litet angripna av fett: Banden läggas slätt tillsammans, blötas först i kallt vatten och därefter i två omgångar ganska starkt, och ganska ljumt tvålatten (ljus tvål användes). Banden gnuggas varsamt i båda tvålvattnen, och sköljas i ett par ljumma, rena vatten samt därefter i kallt vatten som tillsatts med en den svagaste aning blåelse. Allra sist få de en dopning i kallt stärkelsevatten, — 1½ tsk. stärkelse på 1 lit. vatten — varefter de slätt inlindas i ett skyne och strykas när de äro mer än halvtorra. — Även Lux tvålflingor äro bra för tvättning av artiklar av siden; här sker t. o. m. rengöringen ännu lättvindigare.

Leo-Piller

äro framställda i samråd med framstående specialister i mag- och tarmsjukdomar. Användes av läkare samt på sjukhus och kan tryggt rekommenderas som

ett utmärkt
avföringsmedel

Fås å alla apotek.
Tillverkas av

A.-B. LEO, Helsingborg.

HUDCRÉMEN

Antifinol

är ett beprövat och erkänt medel för borttagande av finnar, pormaskar och rynkor. Vid daglig användning erhålles en mjuk hud, en charmant hy samt vita och smidiga händer. Försäljes av apotek, parfym- och kemikaliefärer samt direkt från oss. Pris 2:50 kr. pr tub.

Fräkenpomadan SOLEIL

erkänd tillförlitlig att på kortaste tid borttaga även de mest mörka och fula fräknar. Exp. mot 2:50 kr. pr tub. 2 tuber portofritt endast från oss.

A.-B. ANTIFINOLFABRIKEN
GÖTEBORG

ASTRA-MALTOS

anses av framstående auktoriteter som det bästa kraftmedlet, då det gäller att tillföra organismen lättmälta kolhydrat. Rekommenderas därför av läkarna för späda barn och digivande mödrar samt klens personor i alla åldrar. Pris 1/2 burk 3.25, 1/3 burk 2.—

Fås å apotek, sjukvårdsaffärer m. m. Bruksanvisning medföljer.

PETRIS

ängpreparerade

havregryn och havremjöl

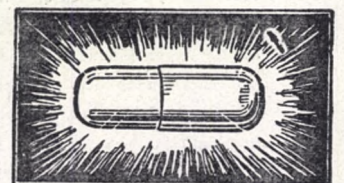
Naturläkekonstens yppersta hjälpmedel.

Läckra och hälsosamma.

NORMANS

INKOKNINGSSAPPARAT och BURKAR
TILL BILLIGA PRISER
TEGNERSGATAN 23 ODENGATAN 41

SPIECKERS SANOKAPSLAR

alstra nerv- och muskelkraft. Undanröja kraftnedsättning, trötthet, sömnlöshet, överansträngning, blodbrist och svaghetsstillstånd, ojämförligt snabbare än något annat medel. Intyg från kända svenska personer på begäran gratis och franko. Askar om 20 kapslar (tillräckligt för 20 dagars bruk) å alla apotek och kemikaliefärer till pris kr. 4:25 eller exp. portofritt från undertecknade.

Stor kur (10 askar) kr. 38:50.

Liten kur (5 askar) kr. 20:—.

Generalagenter för Skandinavien:

Harald Westerberg & Co,
Göteborg.

FALU-ÄTTIKA

— den bästa **konserverings-, mat- och bords-ättika** som finnes i marknaden —

tillverkas och försäljes i parti av
Stora Kopparbergs Bergslags A.-Bol.
STOCKHOLM.

Börja och sluta då med

Aluminium kokkärl äro bäst och billigast i längden.

Rosta ej, flisa sig ej som emalj, äro ej hälsofarliga och behöva ej dyr årlig förtenning som kopparkärl, prydliga, spara bränsle, lätta att hålla rena.

Köpas bäst hos Specialaffären Aluminium Kompaniet, Anker & C:o. Mästersamuelsgatan 9 (mitt emot Röda Kvarns utgång), Stockholm. Rikst. 15 25. Till landsorten fraktfritt pr efterkrav. Sthlmstel. 23 142.

VARUHUSET VOLLMERS-MEETHS GÖTEBORG

Moderna Päls garnityr

Äkta Murrel (skunksfärgade)

KRAGE 75.00 MUFF 85.00

Till landsorten mot postförskott.

Solidar Tvätt-Extrakt

Spetstvätt på resa

ombesörjer varje dam själv utan att frukta detta såsom något besvärligt arbete, om hon blott låter »Solidar» hjälpa sig.

»Solidar» är mild och oskadlig för den finaste vävnad och som ett hjälpmedel till renlighet vid alla tillfällen öfverträffad.

Huvudfirman grundlad år 1792.

Solidar försäljes å 30 öre per paket.

Fråga: Vore tacksam få någon beskrivning på olika efterrätter, i vilka risgryn ingå som huvudbeståndsdel.

Huru beredes risgryn till kött-rätter? Kokade bli de grötiga. Huru skall man få dem torra och ändå genomkokta? Hur anrättas rostad ris och till vilka rätter serverar man det. Vore mycket tacksam för några anvisningar och beskrivningar på risrätter.

Lantmor.

Svar: »Lantmor» skall snart få sitt lystmäte vis å vis risgryn i en hel artikel i ett av Iduns kommande nummer. Men i händelse att helkokta risgryn, äro en länge och fåfångt efterlängtat anrättning så följer den här: 2¼ del. stora risgryn (Pattna- eller Carolina-gryn), sköljas i ett par vatten och överslås med kokhett. När de äro väl avrunna hållas de i två liter kokande saltat vatten och få livligt koka under 25—30 min. Spadet avhålls — detta tillvaratages för annat ändamål — och risgrynen läggas tillbaka i kastrullen och omröres med 1 msk. smör, varefter grynen beläggas med ett smörat papper och lock lägges på, varefter grynen få stå på ett hörn av spisen, där de omöjligt kunna koka. Helst omröras de ingen enda gång; skall detta dock ske, bör omröringen ske med gaffel. Uppläggas högt och prydligt.

Rostat ris serveras sällan annat än som ensam rätt, och då an-tingen som mellanrätt — eller frukosträtt — med smör eller ock som efterrätt med socker och grädd. I båda fallen skola grynen upphettas i ugn.

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT

N:r 89. 1) Vore tacksam för råd om händernas skötsel. Jag står i affär, tar mycket i trycksvärta och blir svart om händerna samt är alltid kall om dem, vilket gör att de bli röda. — 2) Gör även en annan, antagligen mycket ovanlig fråga: Finns det något medel mot svankrygg? Är mycket smal över höfterna, alldeles för smal. Finns det någon diet eller gymnastik som hjälper? »Frågväs».

1) För var gång ni tvättar era händer måste ni använda pimpsten för att få bort det svarta på fingrarna. Det duger ej att en enda gång försumma detta, ty då blir det dubbelt svårt att få bort svärtan. — Eftersom ni har röda händer vore bäst om ni vinter-tid kunde tvätta händerna i varmt eller ljumt vatten samt efteråt gnida väl in dem med någon le-nande salva och än en gång tor-ka dem. Medel mot röda händer. Se sv. på fr. 77 i n:r 32. — 2)

Ni behöver varken vara rädd för blåst eller kyla, Ni undviker sprickor och ojämnheter, om Ni använder

CRÈME SIMON

Dess sammansättning bevarar huden fräsch, fin och glänsande.

PUDER OCH TVÅL

J. SIMON & C:o, Paris

Rydbergs Blaudring

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY F. LUCK & Co.

SVENSKA MEDICINALVÄXTFÖRENINGENS torkade blåbär, lingon, spenat, dill, sopprötter m. m.

Högsta kvalitet Billiga, hållbara, lätta att förvara och enkla att anrätta. Bären ge utmärkta soppor. Lingonen ge dessutom en god sylt. Sopprötterna ge med obetydlig fettillsats en välsmakande buljong. Utförlig beskrivning medföljer varje kartong Finnas i varje välsorterad speceriaffär

OBS.! Förekomma i minut endast i våra kartonger.

Regina

Förnämsta märke för vantar och strumpor.

Finnes i varje välsorterad manu-faktur-, tricot- och kortvaruaffär.

Jag är rädd

att jag gått miste om mycket, då jag ej förr börjat använda

PELLERINS DELIKATA MARGARINFABRIKATER
A-B PELLERINS MARGARINFABRIK
GÖTEBORG

För svankrygg är nog bäst att taga lämplig gymnastik på ett gymnastikinstitut. Men vad ni kan göra själv för att motarbeta den är att alltid tänka på er hållning vare sig ni sitter, står eller går. Håll skulderbladen tillbaka, bröstet ut och magen in. Kanske blir det litet tröttsamt till en början, men snart blir ni van och känner intet obehag.

N:r 90. Hur skall man få bort envisa fräcknar? Oändligt tacksam för svar är

Margaretha.

Enkelt medel mot fräcknar: 2 msk. citronsaft, 1 msk. borax, 1 tesked glycerin, 2 msk. vatten. Härmed tvättas ansiktet 2 à 3 ggr. om dagen.

N:r 91. Hur skall jag kunna återfå en slät och vit hy? För en tid sedan började jag märka fnassel i ansiktet, men jag hoppades att det snart skulle försvinna. Det tilltager snarare och huden blir ojämn. Vill Fru Skönhetsdoktorn vara snäll och ge mig ett råd eller någon anvisning på god hudcrème.

Bekymrad.

Tvätta ansiktet om aftnarna i varmt vatten och god tvål så att porerna bli väl rena. Massera sedan in någon fin hudcrème, t. ex. citronhudcrème, varpå beskrivning återfinnes här nedan. Massagen utföres uppåt och utåt, helt lätt vibrerande över ögonlocken och roterande över eventuella rynkor och veck. Av crèmen tages ej mer än att fingrarna lätt glida över huden.

Citronhudcrème: 20 gr. fin skivad färdal, 30 gr. söt mandelolja smältas i ett kärl stående i hett vatten. Innan blandningen svalnar tillsättes saften av en citron (förtur silad) under grundlig omrörning, vilken fortsättes tills crèmen blir fin och smidig. Om man önskar kan man tillsätta ett par droppar parfym. — Hälses upp i små burkar.

N:r 92. 1) Säg mig någon beprövad och god hudcrème för vårdande av en ömtålig, för finnar och utslag benägen hud. — 2) Giv mig anvisning på någon tillförlitlig fräckensalva.

E. v. E.

1) Se föregående svar. För att befria er från finnar och fnassel bör ni ta in något blodrenande järnmedel; se f. ö. sv. på fr. 23 i n:r II. — 2) se svar på fr. 90.

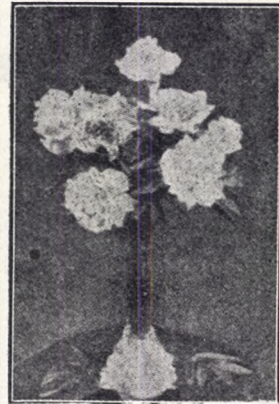
N:r 93. 1) Hur skall jag få bort djupa fåror i min panna? — 2) Hur borttages en brun födelsefläck samt bruna s. k. leverfläckar, som äro ett par år gamla? — 3) Finnes någon lärobok i att frisera sitt hår? Jag har långt tunnt hår men kan ej finna någon enkel, lämplig frisyra. Kanske Fru Skönhetsdoktorn kunde ge mig ett litet förslag, har ovalt ansikte med hög panna. Alltid tacksam blir

"Fult kamrad 29-åring".

1) Se svaret på fråga 91. — 2) Se svaren på frågorna 44 och 49. — 3) För tunt och långt hår lämpar sig bäst att göra ett par bubblor i stället för hårknut. Ni ordnar håret som ni vill ha det fram till och binder sedan ihop det på huvudet, varefter ni gör ett par stora bubblor, vilka fästas ned på sidorna. När ni sedan sätter över ett osynligt hårnät (av äkta hår i er egen hårfärg), så bör det hela ta sig rätt bra ut. Men ni måste pröva om ni skall ha bubblorna högt eller lågt på huvudet.

(Forts.)

Blomsterlökar m. m.

KINESISKA SILKES-PIONER

Dessa trädgårdens förnämsta prydnadsväxter äro bäst att nu plantera för ernående av ett rikt blomsterfull nästkommande sommar. Pioner ge stora, härliga, silkeaktiga blommor i sällsynta färger och dofter. En gång planterade stå de för varje år på nytt i blom. Finnas i en mängd färger och nyanser.

GARANTI: Ej grobara planter eller lökar ersättas med nya gratis. Odlingsanvisning medföljer varje order. Ill. prisurant gratis. All exp. sker så vitt möjligt omg. och uttages likvid genom postförskott. Uppgiv postadress. Obs! Min adress är endast:

WIDNERTZ' FRÖHANDEL, Hälsingborg 3.

ser från vit, creme, rosa, röd till djup purpur. Pris pr 1 st. 1: 65, 5 st., en av varje färg, 7: 80, 10 st. 15 kr., 15 st. 22 kr. Blommorna äro i likhet med ovanst. ill.

HÖST-PHLOX, är en praktfull gruppväxt genom sin rikedom på färger och blommor. Finnes i färger, vit, röd, rosa, rosa med rött samt lila. Pris pr 1 st. 1 kr., 5 st., en av varje färg, 4: 50.

HYACINTER. Jättelökar för inomhusodling. Färger: mörk rosa, mörkblå, gul, vit, violett och mörkröd. 1 st. 60 öre, 10 st. 5: 50. Mindre lökar för trädgården i färger: röd, rosa, vit, blå och gul, 30 öre pr st., 10 st. 2: 50.

TULPANER. Enkla, bäst för kruka, i färger: vit, rosa, karmosinröd, orange och guldgul, 25 öre pr st., 10 st. 2: 25. Dubbla samt Darvintulpaner, bäst för trädgården, samma färger och priser.

NARCISSER. Påskliljor 25 öre pr st., 10 st. 2: 25. Pingstliljor 20 öre pr st., 10 st. 1: 75. CROCUS, för kruka och trädgård, vit, blå och gul, 10 st. 75 öre, 100 st. 6: 50.

Garanti: Ej grobara planter eller lökar ersättas med nya gratis. Odlingsanvisning medföljer varje order. Ill. prisurant gratis. All exp. sker så vitt möjligt omg. och uttages likvid genom postförskott. Uppgiv postadress. Obs! Min adress är endast:

WIDNERTZ' FRÖHANDEL, Hälsingborg 3.

FINESS

MARKNADENS FÖRNÄMSTA MÄRKE I SKOCREAM

A-B ÖREBRO SKOCREAM ÖREBRO

Det finns pengar för Er

inom gripbart håll att förtjäna utan förkunskaper eller vana. Ni kan klara jul- och nyårsutgifterna osvikligt säkert genom att sälja JULSTÄMNING och våra 17 övriga jultidningar.

Till julhelgen höra numera jultidningarna lika väl som granen. Säljer Ni jultidningar, arbetar Ni således med något som måste ge Er resultat i form av pengar. Bliv därför agent för JULSTÄMNING.

Varje agent deltar automatiskt i vår stora agentpremiätvån med

40,000 kronor

som utdelas extra utöver den ordinarie förtjänsten bland agenterna.

PRAKTFULLA FÄRGPROV GRATIS!
Rekv. å nedanstående kupong.

FRI-KUPONG.
AHLÉN & AKERLUNDS FÖRL. Stockholm.

Sänd mig genast gratis och franco Edra praktfulla färgtryck å

JULSTÄMNING

och de 17 övriga jultidningarna.

Namn:
Bostad:
Postadress:

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å **APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram. Finnes å alla apotek.

Ärade husmödrar!

Det är Er mähända obehag vad Sveriges bästa och pålitligaste hjälpmedel vid småbak heter? Det heter Gooda-Jästmjöl. Burkar å 25, 40 och 75 öre köpas och "Några beprövade recept" fås gratis överallt.

Handels A.-B. Sten Sjögren & Co., Göteborg

MAIZENA

Begräddad

Oöfverträfflig

såser, bakning, maizenagröt etc.

Oöfva HÖRA

Bästa Extrasäng

Försäljes av Hrr Möbel- & Järnhandlare. Även direkt fr. fabriken. Prisurant gratis franko.

RESÄRBOETTENSÄNGEN **PRIMO**

ANTIEBOLAGET RESÄR KARLSTAD

Solo-Kaffe

från Aktiebolaget Malmö Kaffekompani är det bästa

Java-Kaffe

LEVYS LAVENDELTVÅL

kan icke överträffas.

Tillverkare: A.-B. ALBERT LEVY, MALMÖ.

DAMER! OBS!

de moderna fina, smala franska **PERLKOLLIERS** till utseende, hållbarhet och tyngd fullt jämförliga med orientalska. Hittills funnits till salu endast i specialaffärerna i Paris. Pris Kr. 45:— med 18 kr. guldås: postförskott.

Juvelerareaktiebolaget KOHNOOR Kungsholms hamnplan 5 - Stockholm.

Vänd Eder vid behov av gravering till **FRODINS GRAVYRAFFÄR** Mästersamuelsgatan 36, Stockholm. där Ni får affärssigill, schabloner, skyltar, monogram, inskriptioner, m. m. billigt och elegant utfört.

Försilvring och förgyllning. Stockholmstel 18 113. Telefoner: Sundbyberg 771. Aberopa denna annons vid beställning.

Caroline Halvorsen! HAANDBOG I VAEVNING

Innehåller 43 illustrationer av vävstolar och 254 vävmönster. Pris inbunden kr. 8,50. Detta är den största och utförligaste handbok i vävning, som finnes utgiven i Skandinavien, och har varit förordats av sådana auktoriteter som "Handarbetets Vänner" och "Johanna Brunssons Vävskola". Att tillgå i alla bokläver eller direkt från "Svenska Bokhandelscentralen A.-B., Stockholm", vilken firma innehar ensamförsäljningen för Sverige.

PRAKTISK NYHET!

SÄRDELES LÄMPLIG PRESENT

PROBÄDET "IDEAL" PATENT NY ANORDNING MED HUVJÄSTÄCKEN I BRÄDET

Sändes mot postförskott till följande priserna: 12. — 10. —

REKVIRERA FRÅN TILLVERKAREN: AXEL JOHANSSONS MÖBLERINGSÄFFÄR Falun Tel. 207

Tapetkompaniet

levererar Eder

TAPETER

till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvaliteter. Rekviirera rover genast. Riks 99 05. Allm. 133 20. Katarinav. 7. Sthlm. (Vid Slussen.)

Engros & Detalj

Billiga Pälsverk

SKINN- & ULL-IMPORTEN Regeringsg. 16, 1 tr. Riks-Tel. 29 53 Allm. T. Br. 47 94

Nationaldräkter

materiel, detaljer, strump, på best., frågor besv. mot dubbel porto. Svenska Nationaldräkter, Idung, 5, n. b., Sthlm. OBS! Beställ i tid till jul!

Den amerikanska elektriska **hörapparaten ACOUSTICON**, som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 styrkegrader efter örats olika hörsel förmåga. Förordad av öronspecialister. Oumbärlig för lönghörda i kyrka och teater. För efterapningar varnas.

Öronmassageapparaten **MASSACON** botar susning för öronen. ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i St. Louis och den Engelska kröningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj:t Änkedrottningen av England och Prins Carl av Sverige. Begär katalog och intyg. Ensamförsäljare för Sverige: MALMÖ BANDAGE ETABLISSEMENT, Per Celja sgatan 9, MALMÖ 1. — Telefon 49 75

Lediga platser
och
Platssökande
endast
30 öre pr mm.

LEDIGA PLATSER
Schweizisk bonne
får plats att handha tre barn i ålder 10, 8 och 5 år. Vidare upplysningar Grevinnan Beck-Friis, Börninge Closter, Börninge, (Skåne).

Barnsköterska,
enkelt och pålitligt får plats 1 nov. att tillse 2 barn (10 månader och 2 år) samt skall vara kunnig i sömnd och handarbeten. Lön 50 kr. Svar med betyg, ref. och foto till "Pålitlig sköterska", Jönköping p. r.

Översköterske-
befattningen
vid Hallands läns upptagningsanstalt för sinnessjuka i Falkenberg är till ansökan ledig för tillträde den 1 januari 1922. Lön 900 kr. med tre ålderstillägg å 150 kr. efter 3, 6 och 10 års tjänst, dyrtidstillägg som för stats-tjänare, fritt vivre; semester och kostpenningar under semester. Tjänsten är förenad med pensionsrätt för innehavaren. Ansökningar torde före den 1 nästkommande november insändas till: Lasarettsläkaren, Falkenberg. Förfrågning ställas till lasarettskontoret.

Vävlärlarinna.
Den Kellerska sinnessvaganstalten i Danmark söker till 1 januari 2 vävlärlarinnor. Villkor: Grundlön 1800 kr., som stiger till 2400 kr. Tillägg för närvarande 1.350 kr. För fullt fritt vivre avdrages 1200 kr. årligen. Pensionsrätt mot 5 proc. av den fasta lönen till pensionsfonden.
Man vände sig till överläkaren, Professor Keller, Brejning p. r. Børkop.

Ordentlig flicka,
kunnig i matlagning och ett hems skötande får plats 1 november som ensamjungfru i tre personers hushåll. Eget rum. Svar till "Mindre smålandsstad", Iduns exp., Stockholm.

En anspråkslös erfaren och sykkunnig
barnfröken
eller barnsköterska får plats den 24 okt. att tillsammans med husmodern fostra och vårda 4 barn, varav 3 åro i skolåldern. Barnens ålder 3-10 år. Svar med lönepretentioner till "Barnfröken", Ystads Annonbyrå, Ystad.

Sjuksköterskebefattningen
vid Gaddede sjukstuga
sökes hos Doktor P. Nyqvist, Gaddede, att tillträdas fortast möjligt eller 1 november. Grundlön kr. 500 och t. v. dyrtidstillägg kr. 820 jämte fritt vivre å sjukstugan. Resebidrag intill 50 kr. Hushållskunnig har företräde.
Styrelsen.

Sjuksköterske-
platsen
vid Oskarshamns Försörjningsinrättning är till ansökan ledig. Då med befattningen äro förenade åliggeranden, som tillkomma husmoder vid dylik inrättning, böra sökande, utom kompetens i sjukvård, jämväl äga för sistnämnda befattning nödiga kvalifikationer.
Lön och dyrtidstillägg utgår f. n. med 1323 kr. jämte fritt vivre. Ansökningshandlingar åtföljda av ålders- och läkarebetyg insändas till Fattigvårdsstyrelsens ordf. Oskarshamn, före den 25 okt. Platsen tillträdes omedelbart eller senast den 1 januari 1921.
OSKARSHAMN DEN 1 OKT. 1921.
FATTIGVÅRDSSTYRELSEN.

I goda hem
finnes väl avlönade platser för ex. barnsköterskor, barn- och ensamjungfrur, husmor, kokerskor och andra hembiträden.
Stockholms Stads
Arbetsförmedling.
Regeringsgat. 107. Högbergsg. 37. Exped.-tid 9-4, dag före helgdag stänges 2.
Obs! Betyg och rekommendationer böra medhavas. Även tillf. arbetskraft förmedlas. Avgiftsfritt för både husmodrar och tjänare.

Lärlarinna i huslig ekonomi

Vid Praktiska Hushållsskolan för flickor i Göteborg är lärlarinnebefattning ledig att sökas före den 1 november och tillträdas efter överenskommelse. Väl meriterad sökande kan till en början präkräna en kontant årlön av 2000 kronor jämte eget rum och allt fritt. I tjänstgöringen ingår att vara biträdande föreståndarinnan. Avseende fästes vid kompetens såväl i skolköksgörömlä som i handarbete. Närmare upplysningar lämnas av skolans föreståndarinnan Fru Helga Wikström, Göteborg.

God plats

Städerska (husa) med goda rekommendationer, van vid ordning erhåller plats i Januari 1922 i köpmannahem i Sydsvensk stad. Eget rum, vänl. bemötande. Löneanspråk jämte fotografi insändas till Iduns exp. under adress "Ordentlig".

PLATSSÖKANDE
Enkel, bildad flicka,
av god familj önskar som familjemedlem komma på större lantegendom, för att under god husmoders ledning, förkovra sig i matlagning. Är i stället villig deltaga i alla i hemmet förekommande görömlä. Svar till "Ömsesidig hjälp", Norrköping p. r.

Ung lantbrukaredotter
önskar plats till d. 15 nov. att under husm. ledning lära matlagning. Liten lön önskas. Svar till "Villig", Iduns exp., f. v. b.

35-årig dam
av god familj, van att handha barn, kunnig i kartritning, teckning och målnig, intresserad av husligt arbete och sömnd, önskar plats i vänligt hem, gärna på landet. Svar till "Barnkär", Länstidningen, Västerås.

17-årig
realskolebildad flicka önskar komma till herrgård eller prästgård för att under husmoders ledning lära hushåll. Svar till "Familjemedlem", Box 68, Örnsköldsvik.

Flicka
önskar mot fritt vivre plats i bättre familj (gärna herrgård). Är villig att deltaga i alla förekommande görömlä. Svar till "Villig", Iduns exp. f. v. b.

19-årig värmländska
önskar som familjemedlem komma till större herrgård för att lära matlagning. Svar med prisuppgift till "Värmländska", Iduns exp., Stockholm f. v. b.

Sjukvårdskunnig flicka
önskar plats att sköta någon sjuk, helst dam. Är även villig att deltaga något i inomhus förekommande görömlä. Svar till "Sjuksköterskelev", Skara.

Ung, glad, anspråkslös flicka
önskar plats som husmoders hjälp och sällskap. Kunnig i stenografi o. maskskrivn. Svar till "Villig", Falun p. r.

Ung musikalisk flicka,
önskar plats i bildad familj. Språkkunnig. Villig hjälpa till med lättare sysslor. Om barn finnes villig hjälpa med läxläsning. Svar till "Box 4", Hässelholm.

17-årig lantbrukaredotter
som genomgått högre folkskola, önskar plats i bättre hem, helst prästfamilj, för att lära hushåll. Svar till "Fritt vivre" Mörbylånga p. r.

Husföreståndarinneplats
hos ensam herre eller i hem där husmor saknas o. jungfru eller tillf. hjälp finnes, önskas av 39 års dam 1 nov. eller förr. Kunnig i matl., bakt., konserv., sömnd, barnvård, och i övrigt allt som hör till vården av hemmet å bildad person. Svar till "Självständig plats" emotes snarast. Annonbyråen Hugo Krantz, Göteborg.

Målning.
Målarinna önskar komma till någon familj över vintern att meddela undervisning; även porslinsmålning. Svar till: "Konst", p. r. Höganäs.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.

GÖTEBORGS
GYMNASTISKA INSTITUT
Östra Hamngatan N:o 45
Förmånligaste specialkurs i
MASSAGE o. SJUKGYMNASTIK
Ny kurs börjar den 15 september.
I kursen ingår kostnadsfritt
undervisning i
Pedagogisk gymnastik, Ortopedisk
behandling, Elektrisk behandling,
Värmebehandling, Zander-gymnastik,
Förbands- och samaritkurs.
Begär illustrerat prospekt.

Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 15 sept.
Prospekt Major J. G. Thulin, LUND.

Institutet för Kvinnliga
Läkareassistenter
Nytorgsgatan 23 A, Stockholm
börjar tvåårig utbildningskurs i sept. 1921.

Kursen omfattar: 1) grundläggande teoretisk-praktisk kurs; 2) kurs i huslig ekonomi; 3) praktisk tjänstgöring som sjukgymnast vid badort; 4) praktisk tjänstgöring i sjukvård samt 5) provtjänstgöring som läkareassistent. Minimikompetens: 6 klassers läroverk eller motsvarande. Begränsat antal elevplatser. Kostnadsfri platsförmedling efter godkänd kurs. Läkarereferenser. Kursavgift 1,500 kronor. Alla från institutet utexaminerade elever ha omedelbart erbjudits goda platser. Begär prospekt.

Vackra lockar
kunna alla damer få genom att använda härlocksstäljfadern "Mary", amerikansk metod. Vågar och lockar håret på några minuter. Ingen bränning som fördärrar håret. Pris pr sats med bruksanv. 1.75, + porto mot postföskott från
A. H. FORSGREN, SANDVIKEN 3.

Fräkencreme
IGA
Borttager fräcknar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6: 50 + porto. Försändes diskret. Franska Parfyummagasinet, Hovleverantör, Drottninggatan 21, Sthlm.

Den amerikanska kvinnan
är känd för sin persikolena sköna hy. Hennes hemliga medhjälpare i striden mot rynkig, slapp och oren hy är det nya oöverträffade skönhetsmedlet Velvet Complexion som är en mjölkliknande vätska sammansatt av äkta mandel.
Följ noga bruksanvisningen. Försäljes hos alla Parfyumaffärer samt av importören **AB PARFYMERI BARLACH, Stockholm C.**
Pris per flaska 5.00 och 8.— kronor.

Huru bli av med huvudvärken?
Smärt- och feberstillande medel åstadkomma ofta hjärtsvaghet, hjärtklappning, susning för öronen och svettningar. Dr. Stohrs Kephaldoltabletter äro absolut fria från sådana verkningar på hjärta och andra organ samt hava snabb verkan utan efterverkningar. Kephaldoltabletter äro med bästa resultat också i elakartade fall sedan årtal i användning hos de främsta kliniker och läkare samt rekommenderas till det bästa. Finnas å alla apotek.

PENSIONAT
SOLVIKS BARNPENSION
Adress: SÖDERTÄLJE - Rikst. 497
KINDERGARTEN
SKOLUNDERVISNING
PROSPEKT

INACKORDERINGAR
STJERNSTRÖMS PENSIONAT.
Rönninge.
Härlig stärkande luft vid skog och sjö. Gott bord (även dietmat). Lugnt, rogvande hemliv. Inack. på längre o. kortare tid. Moderata priser. Rikts o. Allm. Tel. 243. Rönninge.

I Fröknarna Andersson och Björkmans
Spädbarnshem
invid Sigtuna, emottages friska spädbarn till inackordering. Postadress: Sigtuna.

Birgitta-Skolan
Beridarebangatan 21.

Undervisning i klädsömnd, linnösöm, barnkläder, kappsömnd och tillskärning.
Anmälningar emottagas skriftligen eller å skolans kontor, Beridarebangatan 21, II tr., 10-5. Personligen träffas Fröken Elisabeth Glantzberg 12-2 e. m.
Konstnärlig ledning i broderi och textil: Fru Ester Hoffsten-Lindwall. Eleviskolan: Fröken Ester Nilsson.
Beställningar utföres å mattor, gardiner etc. för speciella rumsinteriorer.
OBS. Praktiska barnkammarmattor.
Rikts 108 63. Allm. 41 48.

Reumatism
Pr sats kr. 5:— franco från **Varulagret WASA,**
Kemikalieavd. Stockholm 2.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets
ställning den 30 sept. 1921.

Tillgångar:	Skulder:	
Kassabehållning	40,000,000:—	Aktiekapital
Obligationer	20,000,000:—	Reservfond
Fastigh. o. inventarier	2,000,000:—	Dispositionsfond
Reverser mot säkerhet	900,000:—	Pensionsfond
Växlar		Depositions- och Kapitalräkningar
Kreditiv- och löpande	146,872,981: 48	Sparkassräkning
räkningar	70,260,763: 70	Giro- o. Löpande räkn.
Hos inhemska banker	51,244,023: 82	Postremissväxelräkning
Hos utländska banker	4,648,159: 87	Till inhemska banker
för egen räkning	1,925,000:—	Av utl. banker insatta
kr. 9,991,400: 94, för	6,502,971: 34	Till utländska banker
andras räkning kr.	917,359: 64	Å andra räkningar ...
6,754,256: 61	21,819,120: 83	
Å andra räkningar ...		
29,709,944: 94		
Kr. 367,090,380: 68		

KVINNLIGA YRKESUTÖVARE
görs uppmärksamma på, att **KVINNLIGT YRKESREGISTER** 18:e årg. inom kort utkommer. De, som önska sina namn, resp. annonser införda, behagade meddela detta före d. 20 okt. till Kvinnligt Yrkesregisters exp., Vasagatan 50, 1 tr. R. T. 129 22. A. T. 217 63. Klipp annonsen!

Även den vackraste hy kräver vård. Vårda den med **S:ta Birgittas äkta Citron-Creme.**

DAMER
med stor bekantskapskrets eller anställda där stor kvinnlig personal finnes, kunna erhålla stor inkomst genom mycket fin lätt agentur (ej toilette- eller modevaror). Svar märkt "Lättsålda lyxvaror", under adr. S. Gumelius Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Praktiska,
hygieniska, impregnerade damunderkläder av olika modeller för dag- o. nattbruk samt Dambindor, även i små reseförpackningar, i parti o. minut billigast från
Carl Stangenberg,
Hötorget 10, Stockholm.
A. T. 28690. R. T. 7762.

ÄRADE DAMER!
Rekvirera min prislista å finare och enklare Damunderkläder, Babyutstyrselar m. m. Sändes mot dubbelt porto.
Dagmar Jacobsons Vitvaru- och Linnösömndaffär,
Skolgatan 11, Borås.

Svält ej
Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växt-närings salt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

Porslinsmålning.
Undervisning i porslins-, emalj- och sidenmålning. Lektionstid 12-3, 7.30-9. Närmare uppl. R. Sö. 8 32.

Tjänstemanna-
Pensionat
utarrenderas till lämplig person på mycket förmånliga villkor av större industriföretag i Skåne. Lokal och inventarier få disponeras. Sv. till "1 november", Svenska Telegramb. Malmö f. v. b.

Vägglöss
Desinf. m. Amerik. Gassystem (ej cyanalkalium). Ej risk eller obehag för grannar. Skadar ej tyg eller möbler. Spec.: Kackerlackor, Mal och Vägglöss: Nordiska Desinfektions Anstalt. Rikts 804 85 Stockholm Allm. 168 13

För den nyfödde!
Provkartong med komplett, fin, väl-sydd utstyrsel, praktisk stor modell Kr. 15. D:o elegantare med mössa Kr. 19. Extra elegant Presentkartong Kr. 25. Eng. blöjor och gördlar alltid å lager. Obs! Affären 10-årig. Fru CASPERSSON, Örebro.

SY SJÄLVI
FRU HIORTS MÖNSTERTONING
kan hjälpa Eder att få de bästa modellerna. Prövnurmer sändes gratis om ni skriver till FRU HIORTS MÖNSTERTONINGS FÖRLAG MALMÖ

I D U N S
P A P P E R
GRANSHOLMS
FINPAPPERSBRUK
ANLAGT 1803 - - GEMLA - - ANLAGT 1803
Specialbruk för finare papperssorter.
OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:
R. W. STARE
R. T. 40 44 59 KUNGSGATAN 59 A. T. 192 30

Vem är Sveriges vackraste kvinna?

Var finnes hon?

Härmed utlyses en hela Sverige omfattande *Skönhetstävlan*, vari varje svensk kvinna i ålder minst 18 år är berättigad deltaga. *Insänd senast 15 Nov. Edert fotografi till "Ovicula Tvålens Skönhetstävlan"*, adress: *Parfumeri F. Pauli, Stockholm*. En särskilt tillsatt prisnämnd granskar insända foton och meddelas resultatet genom pressen före den 15 Dec., varefter priserna genast utdelas kontant.

Första pris	Kr. 1,000: —
Andra pris	„ 500: —
Tredje pris	„ 200: —
Extrapris, 3 st. à 100 kr. „	300: —

Dessutom erhåller varje av prisnämnden såsom "verkligt vacker" betecknad deltagarinna en kartong om 1 dussin *Ovicula* (ägg) Tvålar.

Bestämmelser för deltagande i pristävlingen:

Varje deltagarinna skall förse sitt fotografi — yrkes- eller amatörfoto — med fullt läsligt namn eller signatur samt adress, helst ålder och titel, samt exakt uppgift vilket år fotot är taget. Om flera foton sändas, skall varje foto påskrivas. Om porto medsändes, returneras, på den tävlandes risk, foton, sedan nämnden fällt utslag. Om nämnden anser nödvändigt för ett rättvist bedömande, inbjudas de till 1:a, 2:a och 3:e pris föreslagna deltagarinnorna att, med fri resa, personligen infinna sig inför prisnämnden i Stockholm.

Prisnämnden består av följande personer:

Konstnären **Erik Lange**, Författaren **Hasse Zetterström**, (Hasse Z), En representant för **F. Pauli**

Skönhet och charme genom dagligt bruk av

F. Pauli's

OVICULA
(ägg)-tvål

fen

